

DOMOVINA

in KMETSKE LISTE

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, II. nad., telefoni 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 6.— L., polletno 12.— L., celoletno 24.— L. — Posamezna številka 60 cent.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Italijanska vojna poročila zadnjih dni nam povedo naslednje podrobnosti:

29. avgusta. Na odprtem Tirenskem morju je bila angleška podmornica »Saracene«, katere izgubo je angleško mornariško poveljništvo objavilo, izločena iz borbe dne 14. avgusta po silovitem lovu Kr. korvete »Minerve« pod poveljstvom pomorskega poročnika Maria Baraglia iz Casal Monferrata. Ujetih je bilo 5 častnikov, med njimi tudi poveljnik in 41 mož posadke. — Nemška letala so z bombami zadela ladje v pristanišču Auguste ter poškodovala tri parnike s skupno 18.000 tonami, eno križarko in še eno posebno prevozno ladjo. — Taranto, Cosenza, Terni in nekateri kraji v pokrajinah Neaplja in Cosenze so utrpeli letalske napade močnih oddelkov. Sovražno letalstvo, ki ga je takoj prestregla protiletalska obramba, je izgubilo v hudih in ponovnih spopadih 24 letal, izmed katerih so jih 16 sestrelili naši lovci, 8 pa nemški; nadaljnjih pet letal so zbile protiletalske baterije. Tri ameriške lovce so uničili nemški letalci v zraku nad Sardinijo.

30. avgusta. Neka naša letalska skupina je skupno z nemškimi bombniki napadla pristanišče Augusto; bombniki so zadeli štiri edince v skupni tonaži 21.000 ton. Neka petrolejska 8000 tonska ladja, ki so jo dosegle bombe, je eksplodirala, neka druga iste tonaže pa je zgorela. — V zapadnem Sredozemlju so nemška letala prestregla enki sovražni konvoj in poškodovala eno oklopnico in eno križarko. — Močne skupine sovražnih letal so izvršile letalske napade na Orte v okolici Neaplja in v pokrajini Salerno ter na Cantanaro in povzročile znatno škodo. Naši lovci so sestrelili sedem letal, dve pa nemški lovci. Eno letalo tipa Spitfire je strmoglavilo v plamenih, zadeto od protiletalskih baterij.

Bitka na vzhodni fronti je zavzela orjaški obseg, kakor še nikoli doslej. Ves svet napeto sledi temu srditemu spopadu. Nemška uradna vojna poročila pravijo:

29. avgusta. V južnem in srednjem odseku vzhodne fronte se nadaljujejo težke in posebno za sovražnika z izgubami združene borbe, ki so se predvsem na žariščih z uporabo oklopnih in letalskih sil na obeh straneh stopnjevale do največje silovitosti.

30. avgusta. V težkih bitkah, ki skoro brez prestanka trajajo na vzhodni fronti od 5. julija dalje se Sovjetom kljub veliki številni premoči na moštvo in materialu ni nikjer posrečilo, da bi nemško fronto predrli ali zrahljali. Čeravno je sovražnik brez ozira na težke izgube pošiljal v borbo vedno nove oddelke tja, kjer je upal doseči vdore, je bila vendar z ogorčenim odporom in protinapadi brezprimerno se bojujoče pehote, ki je bila odlično podprta od drugih vrst orožja, frontna linija povsod držana ali pa zopet zavzeta. Kjer so bili podvzeti izmikalni pokreti, se je to izvršilo v popolnem redu po uničenju vseh za sovražnika važnih objektov in vedno z namenom, da se skrajša fronta in s tem pridobije nove rezerve. — Tudi včeraj je prišlo posebno na južnem odseku vzhodne fronte do težkih obrambnih bojev. Popolnoma razdejani Taganrog je bil po načrtu izpraznjen.

V Quebecu v Kanadi je bilo zadnji čas važno posvetovanje Roosevelta in Churchilla. Sodelovali so številni vojni in drugi strokovnjaki. Rusov pa ni bilo poleg. Sklepe tega posvetovanja države v največji tajnosti, pričakovati je treba samo nadaljnjih dogodkov.

Agencija Stefani navaja dve angleško-ameriški sporočili. Prva je ta, da v Washingtonu pričakujejo nov, izredno važen vojni dogodek, ki naj bi se dogodil vsak trenutek. Churchill in Roosevelt naj bi se odločila počakati skupaj na ta dogodek, ki je bil sklenjen prav v Quebecu. — Druga vest je, da

Bolgarski kralj Boris III. je umrl

Bolgarski kralj Boris III. je preteklo soboto zvečer ob 18.20 umrl v kraljevi palači v Sofiji. Snel so zastavo s kraljevimi znaki, ki je plapolala na palači. Ministrski svet je takoj nato objavil dva proglaša na bolgarski narod. V prvem proglašu sporoča, da je kralj umrl po kratki, mučni bolezni, obdan od kraljevske rodbine, in da je to ogromna izguba za Bolgarijo. Drugi proglaša pa objavlja, da je prestolonaslednik zasedel prestol z imenom Simeon II. Zavoljo mladoletnosti je prevzel ministrski svet vlado države v svoje roke do ustanovitve regentstva, kakor to določa ustava. Zvonovi z vseh cerkva so pozno v noč oznanjali novico o kraljevi smrti.

Kralj Boris III. je umrl še mlad, štel je 49 let. Šele pred dnevi je naglo zbolel, napadlo ga je pljučno in možgansko vnetje in čeprav so bili k njegovi postelji poklicani najboljši specialisti, mu ni bilo več mogoče rešiti življenje. O vzroku njegove smrti je bilo uradno objavljeno:

»Smrtni list Nj. Vel. kralja Borisa III., ki ga je objavilo pravosodno ministrstvo, pravi, da je smrt povzročila tromboza sprednjega dela lobanje, komplicirana po pljučnem in možganskem vnetju. Vse govornice in informacije o bolezni in smrti Nj. Vel. kralja, ki niso v skladu s podatki, navedenimi v smrtnem listu, so brez podlage in popolnoma izmišljene.«

Boris se je rodil 30. januarja 1894 v Sofiji kot sin Ferdinanda I. in princeze Marije Luize Burbonsko-Parmske. Od ranih let je kazal veliko vnetje do študija in je bilo odlično poskrbljeno za njegovo vzgojo. Poleg gimnazijskih ved je obiskoval vojaško akademijo, nato pa je šel na visoke šole. Naučil se je evropskih jezikov in je mnogo potoval. Od nekdaj se je zelo zanimal za prido in za tehniko. Balkanske vojne 1912 se je udeležil kot major. V prvi svetovni vojni pa je bil član bolgarskega glavnega stana. Ko je kralj Ferdinand odstopil, so ga proglasili 4. oktobra 1918 kot Borisa III. za kralja Bolgarije. Bil je strogo ustaven vladar, ki se je trudil za zvezo z evropskimi velesilami, zlasti z Italijo, na Balkanu pa je želel ohraniti mir. Zaslovel je po vsej

Evropi kot vladar in kot znanstvenik, bil je častni doktor vseučilišča v Sofiji, Berlinu, Rimu in v Varšavi.

Dne 25. oktobra 1930 se je v Assisiju v Italiji poročil s princeso Ivano Savojsko, četrto rojenko italijanske vladarske dvojice. Ta poroka, ki je privedla prvič na bolgarski prestol italijansko princeso, je rodila v Bolgariji in Italiji aplošno zadovoljstvo, zato čuti italijanski narod tem večjo bolelost zaradi žalosti, ki je zadela bolgarski narod in njegovo kraljico. V srečnem zakonu sta se rodila princesa Marija Luiza 14. januarja 1933 in princ Simeon, 16. junija 1937, sedanji kralj.

Roosevelt in Churchill pripravljata trajno zavezništvo med Anglijo in Ameriko tako na gosposodarskem kakor na vojaškem področju. To zavezništvo je bilo svoj čas najavljeno z izjavo, da bodo medsebojne pogodbe razširjene v nekakšno skupno obrambo. S tem bi bil sprejet predlog bivšega izolacionista senatorja Kellanda, ki predlaga trajno obrambno zavezništvo med obema državama na osnovi petih zemljepisnih področij, ki naj bi se porazdelila med Ameriko in Anglijo. S tem je Kelland začrtal osnove novega ameriškega imperializma. Po njegovem predlogu naj bi Amerika branila Islandijo, Grenlandijo, Casablanca in neka ozemlja, ki jih imajo neameriški narodi v Južni Ameriki in v Karaibskem morju. Ta načrt bo naletel na odpor ameriškega senata, ki ima seveda zadnje besedo pri revidiranju pogodb. Kar se Rusije tiče, ki vzbuja v Ameriki še vedno velik strah, mislijo, da bo mogoče pomiriti javno mnenje z razširjenjem uradno nepotrjene vesti, da je Roosevelt dobil »precej vljudno« Stalinovo pismo, v katerem se Stalin opravičuje, da se ni udeležil konference v Quebecu zaradi političnih in vojaških dogodkov. To pismo je vzbudilo novo upanje, da je konferenca v treh v bodoče mogoča.

Zoper pričakovani poizkus vpada angleško-ameriških sil na evropska tla so bili na mejah Evrope izvršeni primerni varnostni ukrepi, zadnje dni zlasti na Danskem. O tem poročajo iz Berlina:

Poveljnik nemških čet na Danskem je uveljavil stanje pripravljenosti na Danskem in izvedel varnostne ukrepe za zaščito evropskih obal in kot odgovor na ojačeno delovanje sovražnih agentov na Danskem. Ti ukrepi so bili izvedeni brez spopadov. Nikjer ni bilo omembe vrednih zapletkov. Po nekem proglašenju glavnega poveljnika nemških čet na Danskem, so bili podvzeti v glavnem naslednji ukrepi: Funkcionarji in uradniki morajo zvesto nadaljevati svoje delo po navodilih nemških nadzorstvenih oseb. Zasebna ali javna zbiranja več kot petih oseb so prepovedana. Javni lokali se morajo zapirati ob nastopu mraka. Od tega trenutka je prepovedan tudi sleherni promet po cestah. Zaučasnoma je prepovedano objavljanje civilnih obvestil, prepovedana je vsaka stavka. Podžiganje stavk v škodo nemških oboroženih sil se smatra za delo prid sovražniku in se kaznuje s smrtjo. Kršitve določenih predpisov bodo sojene pred posebnimi nemškimi vojaškimi sodišči. Proti uporabljanju sile, proti nezakonitemu zbiranju in drugim kršitvam se bo uporabljalo orožje. Vsakemu prebivalcu Danske, ki se podvrže naštetim določilom, pa bo zajamčeno življenje in premoženje v okviru obstoječe zakonodaje.

V sredo, 1. septembra, so minila štiri leta, kar se je pričela sedanja vojna, ki je resnično zajela svetovni obseg. In prav ob štiriletnici je razmah bojev na višku. Doživljamo veličanstvene in usodne dogodke, kakršnih še ni preživljala nobena dosedanja doba človeštva.

DOMAČE NOVICE

* **Eksc. Visoki komisar v Logatcu.** Pretekli teden je Eksc. Visoki komisar senator Riccardo Moizo posetil Logatec, kjer so ga sprejeli predstavniki krajevnih oblasti. Položil je venec na grob, v katerem počivajo na tem področju padli vojaki, nakar je posetil razne zavode in cerkev. Na civilnem komisariatu je nagovoril uradnike ter jih vzpodbujal k izvrševanju njihovih dolžnosti.

* **Novi roman »Domovine«** smo začeli objavljati z današnjo številko. »Divjna cvet« — to je naslov, ki bo odjeknil v najširšem krogu čitateljev in ljubiteljev lepega čtiva. Ze v prvi številki se boste prepričali, kako čudovito je napisan ta zgodovinski roman, mojstrovina svetovno slavne angleške pisateljice Nore Lofts. Priporočite prijateljem in prijateljicam, naj se s 1. septembrom naroče na »Domovino«, ker bodo naknadno le težko dobili posamezne številke. Naročnina na »Domovino« znaša do konca letošnjega leta samo še 8 lir. Zglasite se z dopisnico na upravo »Domovine«, Ljubljana, Narodna tiskarna!

* **Zdravstvena avtokolona** bo opravljala brezplačno zdravniško službo v septembru in naslednjih krajih: Ljubljana 1., 2. in 3. septembra v Lichtenthurnu; Vevče: 6., 7., 8. in 9. septembra; Ježica: 13., 14., 16. in 17. septembra; Dravlje (šola v Zgornji šiški): 20., 21., 22., 23. in 24. septembra, naposled pa spet v Ljubljani v Lichtenthurnu 27., 28., 29. in 30. septembra.

* **Nov župnik v Ljubljani.** V nedeljo 5. t. m. bo v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani slovesno ustoličen za novega župnika g. dr. Janko Arnejc, ki je bil več let župnik v Trsteniku in katehet. Njegovo ime je med Slovenci znano in so šentjakobski farani prepričani, da bo spoštovanja vreden naslednik nepozabnega župnika Janka Barleta.

* **Novo železniške legitimacije** za državne upokojence z italijanskim in slovenskim besedilom bodo stopile v veljavo 1. januarja 1944. Državni upokojenci in upokojenke naj jih čimprej naroče pri finančni direkciji v Ljubljani z nekolokovano vlogo. Podrobnosti so bile 27. avgusta objavljene v naših dnevnikih.

* **Cene domačega krompirja.** Visoki komisariat je na predlog Prevoda določil naslednje cene za prodajo domačega krompirja letošnjega pridelka: rdeči krompir tipa Woltmann za 100 kg 145 lir in za vse ostale vrste 170 lir za 100 kg franko nakladalna postaja. V nadrobni prodaji v Ljubljani se navedene cene zvišajo za 30 lir pri 100 kg in je cena za potrošnike naslednja: za rdeči krompir Woltmann 1.75 lire za kg, za ostale vrste pa 2 liri za kg franko trgovina, všteti vse javne dajatve.

* **Smrt blage gospe.** V Novem mestu je umrla po daljši bolezni ga. Franja Malaskova, stara 62 let, soproga dolgoletnega profesorja na kmetijski šoli na Grmi. Po rodu je bila iz Žitkove družine in je bila splošno priljubljena zaradi dobrotljivosti. Pokopali so jo pretekli četrtek.

* **V beograjski bolnišnici** je umrla ga. Jelica Zorko, gostilničarka in trgovka iz Ljubuša. Z možem in hčerka je živela v Brdjanah pri Čačku v Srbiji.

* **Smrtna nesreča** se je zgodila 27. t. m. v Ljubljani. 74letni upokojeni inšpektor finančne kontrole g. Franjo Arko je prišel izza Bežigrada v mesto po opravkih. Na Bleiwešovi cesti ga je podrl tramvaj. Nezvestnega starčka so prepeljali v bolnišnico, kjer se je po operaciji zavedel, je pa po treh urah izdihnil zaradi notranje krvavitve. Zapustil je vdovo in sina profesorja.

* **V Celju je umrla vzorna mati** ga. Pavlina Blaško, rojena Lokarjeva. Zapustila je hčerko in dva s'na. Začasno so jo pokopali na celjskem pokopališču, po vojni pa jo bodo prepeljali v njen rojstni kraj Lokavce.

* **Smrt starega glasbenika.** Na Teharjih pri Celju je umrl 19. avgusta g. Ludovik Sparhaki, organist in posestnik, ki je dosegel častljivo starost 84 let. Po rodu je bil iz Rogatca in se je mlad posvetil orglarskemu poklicu. Služboval je v Štanci nad Litljo, potem v Skaručini, kjer je bil tudi pomožni učitelj, v št. Jurju pri Grosupljem pa se je lotil poleg orgel tudi pomožne pošte. Na Teharjih je nato služboval 30 let in je še leta 1937 dal orglam slovo ter se posvetil kmetijstvu. Bil je dober sadjar in živinorejec, predvsem pa zgladen družinski oče.

* **Smrt zaradi žitne bilke.** Ob žetvi in pri mlačvi se marsikdo opraska pri žitu, resju in plevah. Pri tem nastane nevarnost zastrupljenja. Štajerski listi so poročali o žalostni smrti hčerke nekoga župana, ki bi se morala v kratkem poročiti, pa se je sirota pri žitu neznaatno ranila v nogo in je kmalu nato izdihnila zaradi zastrupljenja krvi.

* **Prepoved prodaje nahrbtnikov.** Naredba Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino od 25. avgusta prepoveduje prodajo nahrbtnikov vseh

Varujmo se prehlada v spanju

Udnica in trd vrat prideta večinoma čez noč. Zvečer ležemo zdravi v posteljo, zjutraj pa, ko se zbudimo in se hočemo obrniti, naenkrat zakričimo od bolečin in ne moremo obračati vratu. Vsako gibanje s trupom je muka. Kako pride do tega?

Ze dolgo vemo, da obolimo od prehlada, nahoma, revmatizma in podobnega, če je človek v mirnem stanju. Kdor zunaj hodi po več ur na vetru in mrazu, se redkeje prehladi kakor tisti, ki za nekaj minut sede na mrzli kamen. Zelo lahko se prehladijo ljudje, če je prepil in sedi jo ob mrzlem vremenu zraven okna. Skratka, če mirujemo, se najlaže prehladimo. Koliko laže se prehladi in dobi tako revmatična obolenja speči človek, če se med spanjem ohladi.

V spanju, kadar telo dolge ure leži nepremično in ne čuti niti najmanjšega ohlajenja si lahko nakoplamo razne bolezni pod gotovimi okoliščinami. Zgodi se, da brcamo in da pri tem eden ali drug del telesa ostane neodet. Pri nemirnem spanju, če se premetavamo, večkrat razodemo tudi hrbet. Ko se potem tresoč od mraza zbudimo, je že prepozno. Ohlajenje je že izvršilo svoje škodljivo delo.

Kako često človekova nerazumnost odpre vrata takim usodepolnim prehlajenjem za časa spanja! Slaba navada je, da pri ostrem zelo mrzlem vremenu ljudje puščajo odprta okna, pri čemer se seveda sobna temperatura občutno zniža. — Vlaga in veter pri odprtem oknu še bolj pomagata do ohlajenja. Človek, ki spi, niti ne sluti, da je razodet. Najbolj nevarno je, če je zgornje okno v spalnici odprto. Tam uhaja gorak zrak ven, notri pa udara mrzel zrak, ki se vleže na otroka, ki spi. Umevno je, da je nevarnost prehlada tem večja, čim bliže je postelja oknu ali odprtim vratom; torej čim več zračne struje prihaja na spečega otroka. Vrsta odeje ni brez pomena. Prešite odeje sicer grejejo, ampak ker se ne prilagajo, se tudi s telesom ne premikajo, ko se človek v spanju obrača in ostane razodet. Priporočljive so volnene lahke odeje in postelje na peresa, ki se, prilagajoč se telesu, tudi z njim premikajo.

Zlasti grešimo, kar se tiče nočne obleke. Čez dan vsak skrbi za toplo obleko, za noč mu je vsaka reč premalo lahka in zračna. Moški so čez dan kar preveč toplo oblečeni, kar se tiče vrhnjih in spodnjih oblik ter perila. Za spanje pa se oblečejo premalo. Ali naj telo varuje srajca brez ovratnika? Jopica z dolgimi rokavi, ki so jo oblekli čez nočno srajco v prejšnjih časih, je že zdavnaj postala nemoderna. Žena se zadovolji dandanes s srajčko tenko kot tenčica, ki je spredaj in zadaj izrezana — seveda zračna,

vrst in oblik. Vsi nahrbtniki, ki jim imajo v naši pokrajini v zalogi prozvaljaci, uvozniki in trgovci, so se morali prijaviti pokrajinskemu korporacijskemu svetu do 30. avgusta. Prav tako se postavlja pod zapor nahrbtniki, ki se izdelajo ali uvozijo v pokrajino po objavi te naredbe. Kazni za kršitelje znašajo do 5000 lir ali združeno z zaporom do dveh mesecev.

* **Močni nalivi** so v noči od preteklega petka na soboto napojili zemljo. Vse rastlinstvo je že kazalo hude posledice precej dolge suše. Večina vrtnin si je po težki opomogli, prepozno pa je prišel za fižol. Tako sta letos v Ljubljani odpovali najvažnejši rastlini, fižol in krompir, ki je zelo droben. Na dežel se pa kljub suši še razmeroma pohvalijo z letino. Po zadnjih nalivih smo dobili spet sončno vreme, vendar pa je vročina minila in gremo počasi v jesen.

* **Nevlhta s točo nad Novim mestom in okolico** je hrumela v noči od srede na četrtek. Pričela je besneti okoli pol 4. zjutraj in se je tako razdivjala, da je dobro uro nebo kar žarelo v bližini in je nepretrgan grom pretresel ozračje. Kolikor se ve, so več ali manj prizadeti kraji: Boricevo, Škerjanče, Smihel, Novo mesto, Zabja vas, Smolenja vas, oba Slatnika tja gori do Rateža. Bučna vas je še prizadeta, v Bršljino pa že ni bilo toče. Trška gora in kraji na trškogorskem gričevju so bili tokrat še obvarovani. Zelo sta sklesčeni korusa in ajda, uničenega je mnogo sadja in grozdja, ki je prav zdaj najlepše zorelo. Vihar je prevrnil dosti kozolcev in razkril nekatere strehe. Škoda je zelo velika.

* **O letini krompirja na Dolenjskem** poročajo da je v peščeni zemlji v splošnem slabše obrodil, zadovoljiv pa je pridelek v debeli zemlji. Pohvalijo se z njim v škofljci, Grosupljem in okolici, o slabši letini pa poročajo iz Trebnjega in bližnjih krajev. Ajde ho na Dolenjskem, koder ni divjala toča, letos prav dosti kmetje so pokosili otavo in posejali repo, ki bo ob ugodni jeseni tudi še dobro obrodila. Zadovoljni so vinogradniki. Vročina je pordečila portugalko, ki jo bodo vino-

pižama, čeprav tudi ona ni brezhibna, že bolj varuje telo pred prehladom.

V poletnih mesecih ni tako važno, ali je človek več ali manj pokrit. Za časa mrzlih jesenskih noči in pozimi pa je to posebno važno, kar nam dokazujejo mnogi prehladi. Pogosto tako dolgo obdržimo poletno odejo, dokler ne pride prvi prehlad. Tedaj se šele spametujemo, da ima topla odeja vendar prednost. Posledice takega lahkomišelnega vedenja se kažejo deloma kot muskulorevmatična obolenja ali pa kot prehlad zgornjih dihal (nahod); sapnika, žrela, bronhijev pa tudi pljučnica in vnetje zarebrne mreže. Lični živci so čez dan utrjeni in redkokdaj zbolijo od močnega ohlajenja. Prej zbolijo tiljni živci, zlasti pri redkih ali manjkajočih laseh, ki so naravna zaščita pred ohlajenjem, ki se ga čez dan varujemo s čepico ali klobukom.

Zaradi nočnih ohlajenj zgornjega telesa so nastale marsikater nevalgije medrebrnih živec. V snu se najprej toplo spotimo, potem pa premetavamo in pri tem potegnemo odejo stran. Tedaj je hrbet ločen od hladnega zraka samo s tenko vlažno srajco. Ni čuda torej, če ljudje tako pogosto tožijo o bolečinah v hrbtu in v prsih, ki nepričakovano nastopijo. Strahopetni in boječ mislijo, da so zboleli na jetik Kaktor pri nevalgijah, tako ima tudi pri revmatičnih boleznih zaradi prehlada nočno ohlajenje veliko vlogo. Odtod pride obolenje hrbtnega mišičevja. Slična revmatična obolenja v mišicah in bolečine v ramah in rokah nastopijo, če v mrzli sobi držimo dalj časa roke izven odeje, čitajoč knjigo. Podobne reči se dogajajo, če poslušamo radio več ur razodetega vratu.

Za ponoči nastale škode od prehlada je hudo značilen ves potek bolezni. Nanje ne moremo učinkovati z navadnim zdravljenjem. Komaj vplivamo včasih z zdravljenjem proti revmatizmu. Dogaja se pogosto, da nastopi že zboljanje, a se bolezen nato povrne. **Včasih kakšno sredstvo pomaga, včasih pa ne**, ker ne posvečamo zadosti pažnje, kako in iz kakšnega vzroka so nastale bolečine. Tako dolgo, dokler se bomo ponoči izpostavljali nevarnostim prehlada, se ne moremo izogniti temu, da bi se bolečine ne povrile. Prehladnim bolečinam in nevalgičnim težavam se bomo izognili, če bomo v hladnem vremenskem času razumno zračili spalnico in se pri tem izogibali prepilja. Nadalje nam pomaga v tej borbi, če skrbimo za primerno gorko odejo, ki se prilaga telesu in se tudi s telesom vred premika. Dalje moramo skrbeti še za primerno nočno oblačilo, ki je pri vratu zaprto in ima dolge rokave. Okrog vratu lahko zavežemo tudi svileno ruto. Otroka oblečemo v obleko, podobno vreči, da se ne razbrca.

gradniki kmalu pobrali. Tudi kostanj je letos dobro obrodil.

* **Legar v Novem mestu in okolici** se je zadnji čas tako razširil, da sta obe novomeški bolnišnici prenapolnjeni. Izdani so bili potrebni ukrepi. Prebivalstvo naj vsako obolenje takoj prijavi in poskrbi, da bo bolnik doma čim bolj zavarovan. Vse prebivalstvo se mora dati cepiti. Uživa naj samo prekuhano vodo in naj čim bolj omeji uživanje presnega sočivja. Sadje naj se vedno umije ali olup. Prepovedano je kopanje v Krki od železniškega mostu navzdol.

* **V Dobropoljah** urejujejo farno cerkev. Kor so razširili, znižali in povečali. Sprejati ima lepe lesene stebričke. Zunaj cerkve postavijo velik križ. Stroški znašajo nad 60.000 lir. Nadalje bodo Dobropoljci dobili nove orgle, ki bodo stale okrog 120.000 lir. — V Ambrusu je umrl nekdanji večletni župan in posestnik Anton Vidmar, ki je bil na glasu poštenjaka.

* **V hudourni noči** od preteklega srede na četrtek, ko je vihrala po Stiški dolini strela z viharjem in nalivom, sta bila od partizanov ustreljena Ludvik Markovič in Lojze Malenšek, ki sta spala na nekem skednju. Malenšek je bil doma z Rake na Dolenjskem in je živel pri svojcih na Muljavi ter vodil fantovsko katoliško akcijo. Markovič pa je bil doma iz št. Ruperta. — V Višnji gori je bil pokopan France Jevnikar iz Spodnjega Brezovega, ki je bil dva dni prej pri Troščinah iz zasede ustreljen, ko je šel s tovariši na patrolo proti partizanom.

* **Nedopustno padarstvo.** Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani se je moral zagovarjati 85letni Ferdinand Permozer, ki je po rodu iz Savinjske doline, živi pa zdaj v Cerknici. Je nepoboljšljiv padar in je bil že 25krat kaznovan zaradi mazaštva. Ljudje so pa tudi lahkoverni, da se zaupajo njegovi lažni učenosti. Zdej je bil Permozer obsojen na 8 mesecev strogega zapore.

* **VELIKE POVEČANE FOTOGRAFIJE** po vsaki sliki izdeluje lično in solidno foto BEM, LJUBLJANA, Wolfova 6.

„KADAR SE VRNEM...“

Globoko je vzdihnil ter si otrnil pot s čela. Sicer pa, nič kaj prijetno ni tesanje sredi žgočega sonca! Toda nikdo v vasi ni delal tako marljivo kot Francé, in dasi so se fantje nad njim radi tega zmrdovali, dobro plačali so ga kmetje vendarle. Pa kaj, dve leti še in potem...

Sekira mu je slonela ob deblu, pridni Francé pa je zrl s sanjavi pogledom tja nekam v daljo... Ni mu bila mar ljubka dolina, ki se je kopala v soncu, obdana s prijaznimi grički, ne šepet temnih lesov ter žvrgolenje škranjčka, visoko pod sinjim nebom. Ne — čisto drugačna slika je vstajala pred njegovimi očmi. Hišica sredi zelenih trat, koder so se pasle dobro rejene krave in telice, pred hišnim pragom pa mlad par — on, gospodar, in njegova družica.

Ustrašil se je teh misli in sanj, toda iznebiti se jih ni mogel nikoli. Sanjarjenje mu je pač bilo v krvi. Da bil bi pa žalosten, za to sploh ni imel vzrokov. Nasprotno! Prav srečnega se je počutil v srcu, posebno od tedaj, ko si je bil svest, da ga Birtova Rozika skrito ljubi. Seveda se ni drznil tej črnolasi ljubki stvarici s temnimi očmi razodeti svojih nežnih čustev. Ona, edinka, bogata krčmarska hči — in on, da bi se vzela? Smejala bi se jima vsa vas. Toda čez dve leti, ko si bo že dovolj prištedil in si kupil Andrejčevo hišo in grunt, — no, potem bo že lahko pri birtovi mami pobaral...

Ali ga bo Rozika marala? Cemu vendar ne? Hm, seveda ni ravno najlepši in najkrepkejši v vasi, toda, da ga rada vidi, to je pa vendarle opazil. Res, da je Andrejec vseh muh poln in se ji zna prilizovati na vse pretege, toda ta lenuh in postopač, poln dolgov, ji vendar ne bo srca ogrel! Ne, ne, ta ne bo imel pri Roziki veljave. Kakor neznan strah pred nečem, kar mu hoče migniti usoda, je Franceta pretreslo ob teh mislih. Z naglico je prijel za sekiro in jel tesati, da so trake letele na vse strani. Nišo bile prejšnje misli, nekaj povsem drugega je bilo, kar ga je podkurilo k delu.

Gori po stezi je videl prihajati njo, na katero je pravkar mislil. Toli pregrešne in ubežne so se mu zdele zdajci prejšnje misli, da se ji ni niti drznil zreti v ljubko obličje.

Delal se je, ko da je sploh ni opazil. Najbrže je prišlo dekletu zaradi njega semkaj, ker je sedla po plahem pozdravu na tram ter ga molče opazovala pri delu.

»Vročje je danes!« je načela pogovor. Francé si je obrisal pot s čela.

»Res, prav vroče je!« je potrdil z globokim vzdihom. Nato sta za nekaj hipov obmolnila.

»Greš k stricu na Hlebče?«

Rozika je zanikala.

»Ne grem k stricu, ne,« je dejala, nato pa v zadregi pristavila: »Nekaj bi rada s teboj govorila, Francé.«

Rdečica mu je hušnila v lice. Še krepkeje je jel mahati po lesu, medtem ko je dejal: »Z menoj bi rada govorila? Hm, kaj pač takega?«

Dekle je sramežljivo zrla v tla ter se v zadregi s prsti poigravalo s koncem predpasnika.

»Vidiš, France, mislila sem si pač, ker si pri naši materi v čišlih, da bi morda zastavil svojo besedo...«

Od presenečenja mu je zdrknila sekira iz rok, ter mu skoraj padla na nogo. Sladek up se mu je zil v srce.

»Z materjo naj bi govoril? Ne bi mi hotela povedati...«

Prvikrat je obvisel njegov pogled na njenem licu. Globoko sočutje ga je obdalo, ko je zrl v njeno blede lice in rosno oko. Sam ni videl kako se je zgodilo, da je stal naenkrat pred njo in ji krčevito segel v desnico, ki mu jo je udano prepuštila.

Iskal je besed, tistih besed, da bi ji razkril svojo vročo ljubezen, toda preden so vzklikle v srcu, je zaradi njegove iskrenosti dejala: »Je pač zaradi Andrejca. Vidiš, rada se imava, mati pa ne dovolijo!«

France se je zgrabil za prsi, neizmerno bol je začutil. Pred očmi se mu je zameglilo, da je njegova visoka postava klonila k zemlji.

»Tako, rada se imata?« je ponavljal z votlim glasom. »In mati ne dovolijo...«

Nekaj trenutkov je zrl predse v praznino, nato je šel s počasnim korakom k delu.

»Pa praviš, naj jaz govorim z njo!«

Povsem drugačen je bil njegov glas; oster in hripav. Pa tudi misli so mu b'le čisto drugod. Hišica na zeleni trati, na pragu mladi par, vse je zginjalo v megli.

»Če veš za kak svet?« ga je boječe vprašala. »Andrejček je kakor iz uma, in jaz, jaz, sploh ne vem več, kaj naj storim, ker...«

Dolgo časa je moral čakati na odgovor. Res je bil Francé posebne vrste človek, toda saj z delom se mu pa tudi ne mudi tako, kakor da bi ne smel zamuditi niti trenutka.

»Svèt bi rada?« je končno vprašal. »Zakaj pa mati ne privolijo?«

»Ker Andrejec ničesar nima in ker mu je grunt ves v dolgih. Mati pravijo, da je — lump!« Nato je vprašala zaupno: »Kaj ne France, da to ni res?«

France jo je premeril ostro ter dejal odločno in trdo: »Ne, ni res!« Čuden mir ga je objel. V

glavi mu je bila vsaka misel motna, v srcu je pa občutil samo praznino. »Tudi jaz ne mislim, da bi Andrejec mogel biti slab človek. Vidiš, tvoja mati je pač trda glava. Lepe besede pri njej ne zaležejo nič, le sama dejanja. Zato naj Andrejec poplača dolgove, grunt pa spravi na trdno. Potem vaša mati že privolijo, čim se prepričajo, da mu je bodočnost resna!«

Rozalka je žalostno sklonila glavo, rekoč šepetaje: »Ko mu pa nihče denarja ne upa!«

France je udrihal po deblu, da mu je lil pot, ter že kar hropel.

»Nihče mu noče upati? No, da!« Po dolgem premolku je počasi nadaljeval: »Razvedrila in zabav res nisem poznal, posebno v teh zadnjih letih ne. Zato bi pa rad šel malo pogledat v svet. Denar svoj bi pa pustil tukaj, veš, varno bi ga rad naložil, da ne bi bil berač, kadar se vrnem. Ni ravno taka majno vsota. Če bi hotel Andrejec, mu pa dam. Vrnil mi bo, kadar spet pridem.«

Z radostnim vzklikom je šinila Rozika pokonci. »Ti nama bodeš to storil?« je vprašala skoro brez sape ter se ga oklenila okrog vratu.

Čisto blizu sta si bila z lic. Ni je pogledal France, s čudnim pogledom se je obrnil od nje. Tačas šele je opazila Rozika žalost in solzo v njegovih očeh. Bala se je teh oči, ljubše bi ji bilo, če bi jo poljubil. Toda France se je počasi osvobodil njenih rok, ki so se mu tako vroče oklenile krog vratu.

»Seveda, seveda mu bom dal. Stori naj z denarjem kar hoče. Saj s povračilom se ne mudi. Kajti lahko se zgodi, da bo še daleč, daleč tisti čas, ko se povrnem...«

Zapisal Smoletov Lojze

Sultanove sanje

Sultan Bajazit je imel nekoč sanje, ki si jih ni znal razložiti. Poklical je svojega zvezdogleda in mu jih povedal. Zvezdogled mu je rekel:

— Gospod, vse svoje sorodnike boš videl umreti!

Sultan je bil zelo veseljaški človek in nikoli ni maral slišati besede o smrti. Zato se je pri teh besedah razjezil in je dal nesrečnemu astrologu odsekati glavo.

Kmalu nato je poklical na dvor novega astrologa in mu je prav tako razodel svoje sanje. Zvezdogled, ki je že vedel za usodo svojega prednika, mu je dejal:

— Gospod, preživel boš vse svoje sorodnike! Te besede so sultana tako razveselile, da je zvezdogleda obilo obdaroval. Čez čas pa se je zavedel, da mu je mož povedal isto kakor njegov prednik, le v nekoliko drugačnih besedah. Nu, zvezdogled je bil takrat s svojimi darili že za deveto goro.

posel veliko veselje. To, da lahko oznanja pravi zločin in smrtno obsodbo, je bila zanj očitno razveseljiva izpromemba po dolgih tednih in mesecih, ko ni mogel oznanjevati nič boljšega kakor da je komu pobegnil konj in podobne ničevosti. Ljudje so ga seveda komaj poslušali, saj je že zdavnaj vsakdo vedel, kaj je bil Shad zagrešil in kako se bo moral pokoriti.

Da, vsakdo je vedel: Shad Woodey bo ta lepi dan obešen, ker je udaril s svojim kovaškim kladivom nekega od oblasti poslanega birača, ki je hotel zapreti prejšnjega pastora Jarvisa. Pastor Jarvis je prirejal pristašem starega bogoslužja verske obrede, seveda ne v cerkvi, kajti ta mu je bila zaprta, marveč ponoči v gozdu. Nekaj članov prepovedane puritanske družine je skušalo skriti starčka v kovačnici, ko so slišali prihajati kraljeve ljudi. Biriči so skušali s silo spraviti starčka iz kovačnice in ravno tisti trenutek je prišel Shad. Ves razvnet je zgrabil kladivo in udaril. To je bilo vse. In najbolj čudno pri vsem je bilo to, da Shad sploh ni bil pristaš starega pastora, temveč je ob prihodu novega duhovnika le skomignil z rameni in se potrpežljivo nasmehnil, kakor je bila vedno njegova navada — v vsem, razen kadar je šlo za krivico. Toda to mu je malo pomagalo. Zagrešil je smrtni udarec in — še daleko hujši zločin — preziral je obstoječe zakone. Tudi ko je oklicevalec razglašal obsojenčev zločin, je stopil na prvo mesto odpor proti državnemu oblastvu. Ako človek v jezi položi roko na človeka in ga nehotě ubije — takega dejanja ne bi smeli kaznovati kar s smrtjo.

Ob vislicah so v dolgi vrsti drug ob drugem stali vojaki in potiskali ljudi nazaj s prostora, ki je bil določen za voz s obsojencem.

Stal sem sredi množice, obrnjen s hrbtom proti cerkvi. Sonce je zdaj toplo sijalo z neba. Ženske so si s trepetajočimi in negotovimi prsti odpenjale gumbje na ovratnicah, moški so si z žepnimi robci otirali pot s čela. Slišal sem velikega, krepkega kmeta, kako je blizu mene razločno zašepetal: »Sramota je, vam pravim. Četudi je zagrešil krivico, je bil vendarle daleč naokoli najboljši kovač. Kdo naj nam zdaj podkuje konja?«

»Pst, Alfred, lahko te kdo sliši,« se je zaslíhal boječ ženski glas. Ko sem se ozrl, sem videl, kako je ženska dregnila moža v rebra in pokazala name. Pred menoj se ji pač ni bilo treba bati, toda tiste čase je bilo na Angleškem nevarno povedati odkrito besedo, ako te je poslušal tuj človek. Ko sem se nato spet ozrl, sta oba

NORAH DIVJINA CVETE

PRVA KNJIGA

Nekoga septembrskega dne, ko je šlo poletje h kraju, so obesili Shada Woodeya. Ko sem se izmuznil iz hiše, je bilo mrzlo in nad travniki je ležala modrikasta megla. Trava pod mojimi nogami je bila tako mokra, kakor da je deževalo. Kmalu pa se je nad drevesnimi vršički prikazalo sonce, in ko sem prišel do vasi Marshalsee, se je megla raztrgala kakor tenka koprena. Začutil sem toplo sonce na svojih premrlih rokah; rosne kaplje so se bliščale na grmih borovnic ob poti.

Prav hitro sem hodil; ko pa sem zdaj prišel do glavne ceste, sem stopal počasneje in sem se ozrl po sveže izoranih poljih, po travnikih, ki so bili po septembrskem dežju spet zeleni in sveži, po visokih brestih, ki jim je listje na robovih že začelo rumeneti. Preveč krasen dan, da bi človek umiral, pa čeprav je star in življenja sit. Shad pa ni bil ne star, ne naveličan življenja.

Nikoli še nisem videl toliko moških na glavni cesti, niti na dan vsakoletnega sejma ne. Vsi so hiteli proti Marshalsei. Na obrazih in v šepetanih besedah, ki sem jih prestregel, sem čutil nenavadno, zatajevano razburjenje. Mnogi so jezдили, največ pa jih je prihajalo peš, spremljale so jih žene, medtem, ko so otroci kakor tehički tekli za njimi. Nihče se ni zmenil zame.

Cesta je napravila ovinek in zdaj sem že lahko videl vislice, ki so se dvigale na trati pred cerkvijo proti bledemu nebu. Mnogo let so že stale tam — cestni razbojnik Bob Finch je bingljaj na njih pa tudi Dave Parsons, morilec svoje matere. Dolej sem jih komajda opazil, imel sem jih za nekaj po sebi umevnega, tako kakor cerkev, župnišče in gostilno. Od tega dne pa brž pogledam drugam, kadar grem mimo vislic, in še danes se na lepem zgrozim, ako zagledam posekano drevo, ki me spominja onega prizora.

Že od daleč sem zaslišal glas javnega oklicevalca; zdaj sem moža lahko tudi videl, in kar spoznati je bilo, da mu povzroča njegov

Zenski vestnik

Za kuhinjo

Jedilne buče v paradižnikovi omaki. Belozelene buče olupiš, prereži po dolgem, jim odstrani pečke in jih nakrhlijaj v skledo; potresi jih s soljo in kumno, prilij žlico kisa, primešaj in pokrij za eno uro. Nato razgrej mast, prideni ji ščep sladkorja in ko se zarumeni, dodaj ožete buče, jih pokrij in duši, da se zmehčajo. Potresi jih z moko in s prav malo paprike, še nekajkrat premešaj in prilij nekoliko juhe ali krompirjeve. Nazadnje dodaj nekaj dušenih in prečadenih paradižnikov ter kuhaj še nekaj minut. Ko vse dobro prevre, lahko zboljšaš še z žlico kisle smetane, če jo imaš pri roki.

Bučni guljaž. Praži dve večji čebuli na masti, dodaj žlico sladke paprike, ki jo zaliješ s tremi žlicami mrzle vode, malo kumne in česna, kakor za guljaž. Dodaj zrezano meso in duši 20 minut. Potem dodaj pol kg na kocke zrezanega krompirja in trideset kg naribanih buč, prilij trideset litra vode ali zelenjavne juhe in duši pol ure. Da bolj izda, lahko dodaš še 10 dkg posebej skuhanih testenin.

Ješprenček z zelenjavo. Zvečer namoči četrta ltra bolj debelega ješprenčka, drugi dan ga prelij, vodo odlij ter ga nanovo zalij s poldrugim litrom gorke vode ali juhe. Osoli, dodaj poparjeno in odcejeno zelenjavo: za mal krožnik drobno narezanega ohrovtja korenja, zelene, petršilja in kolerabe. Ako imaš morebiti meso, dodaj še tega, pokrij in kuhaj počasi eno uro. Potem dodaj na kose zrezani olupljeni krompir ter kuhaj še kako uro. Če nimaš mesa, lahko morda dodaš malo sesekljanih ocvirkov, strok česna in noževo konico popra. Kadar daš ješprenček kuhat, lahko prideneš pest fižola. Ako imaš morda namesto suhega mesa klobaso, jo dodaj obenem s krompirjem.

Riževa solata. Praženi in ohlajeni riž stresi v skledo, prilij olja in kisa, dobro premešaj in prideni za vsak krožnik riža po dve dobro sesekljani kislji kumarici. Če imaš kaj kuhane svinjine, graha ali korenja (morda tistega, ki si ga kuhala v juhi) ga zreži na drobne rezance in dodaj rižu.

•••••
• Zakonom se dostokrat zaključil ljubezen.

• Potrpiljenje je neumoren pogum.

izginila v množici, toda neki drug kmet je zamrmral, kakor da hoče nadaljevati razgovor: »Potrebujem nov plug, kaka škoda, da mi ga Shad ne bo mogel več napraviti...« Da, ljudje bodo pogrešali Shada — pa ne tako hudo, kakor ga bom pogrešal jaz...

Množica se je zgrozila; ni bilo slišati mrmaranja, nihče se ni zganil in vendar sem jasno začutil: voz prihaja!

Ta trenutek sem se prvič vprašal, zakaj sem prišel sem. Gotovo ne iz radovednosti, kajti ko so obesili Davea Parsona in Boba Fincha, ju nisem šel gledat. Tudi nisem prišel zaradi svojega prijateljevstva s Shadom, kajti težko bi šel človek na pet milj dolgo pot, da bi gledal človeka, ki ga je imel rad, kako se bo zibal na vislicah! Nemara je telo v mojih otroških mislih skrito upanje, da se bo zgodil čudež. Nisem mogel verjeti, da bi tako zadovoljen in tako resnično dober človek, kakršen je bil Shad, moral zapustiti življenje kakor navaden zločinec. In vendar se je to nemogoče izvršilo. Nikak čudež se ni zgodil.

Počasi se je bližal voz. Shad je imel na sebi nedeljske hlače in belo srajco. Ovratnik srajce je bil odpet, da je bilo videti Shadov močni, mišičasti vrat. Roke so mu bili zvezali na hrbtu. Na vozu poleg njega sta stala rabelj in neki moški, ki ga nisem poznal. Preko voza je bila položena deska iz sirovega lesa. Moški, ki je vodil konja, je ustavil voz prav pod vislicami. Vojaki so še bolj strnili svojo vrsto. Neznanec na vozu je izpregovoril nekaj besed Shadu, ki je odgovoril le z nasmeškom. Zagledal sem njegove bele zobe, kako so se mu zasvetili med črno brado. In tedaj je neka ženska med množico nenadoma divje zakričala. Katera je le utegnila biti? Morda ženska, ki je ljubila Shada? Toda o kakih takih ženskih nisem ničesar vedel. Kovač ni imel več matere, ne sestre, ne žene. Morda je bila le kako slabotna, razburljiva ženska, ki bi bilo bolje zanjo, da je ostala doma? Vsi pogledi so se obrnili v tisto smer, od koder se je zaslisljal strahotni krik, in ko so se pomirili, so bile kmalu končane tudi predpisane formalnosti. Neznanec je stopil z voza. Shad in rabelj sta stala na deski, položeni čez voz. Shad je imel zanko okrog vratu. Ko je zdaj stal Shad vzravnan na vozu, sem opazil, da ima tudi noge zvezane. Krvnik je skočil z voza. Voz se je pomaknil dalje; vrv se je napela pod Shadovo težo. Stok se je izvil iz grla zvezanega moža...

Skušal sem gledati stran, na množico, ki je stala naokrog, proti nebu, proti drevesnim krošnjam onkraj trate, a nisem mogel odtrgati

Zakaj se staramo?

Življenje se ljudem daljša, to je že stara resnica. Če je znašala življenjska doba okrog 1.1880. povprečno še 37 let, računamo danes lahko, da znaša okrog 60 let. Iz tega bi bilo sklepati, da se tudi pozneje staramo nego naši predniki. Toda v splošnem naziranju o starosti tega učinka še ni videti. 40-letni človek je po splošnem mnenju že dosegel višek življenjske sile in od te dobe dalje nazaduje. Sportnik je že s 26. letom »star«, z 31. letom spada med »seniorje«. V umetnem drsanju dosegajo največje rekorde celo še dosti mlajši in čedalje mlajši ljudje.

Kdaj se pričnemo potemtakem prav za prav starati?

Z biološkega stališča se prične staranje tedaj, ko se v žilju, možganih, žlezah in drugih organih pokažejo določene spremembe. Kost postanejo krhke, koža neprožna, želodec in črevesje delujeta počasneje in ne moreta več spreminjati iste količine hrane v tvorno življenjsko silo. Toda biološki znaki niso popolnoma zanesljivo merilo za nastop starosti.

Ko se človek z biološkega stališča prične starati, njegova pljuča ne delujejo več tako dobro.

Drobni nasveti

Ako ti pade kako smet v oči, ne drgnji jih, temveč premikaj zgornjo trepalnico s prstom parkrat sem in tja, da spraviš smet v solznik. Ko se ti to posreči, dvigni trepalnico in osnaži dobro nos.

Madeže od črnila odstraniš iz obleke, ako umiješ madeže s močnim kisom, z rokami dobro ožmeš, izmiješ potem z vodo in milom.

Obraz in roke ohraniš čiste in bele, ako skuhaš galun s svežim beljakom, zmešaj to v mazilo in maži jih z njim. Obraz in roke bodo postale lepo bele in brez gub.

Neprijeten duh nog odpraviš, ako uporabiš galun, katerega sežeš, da postane bel, in ga stolčeš v prah. S tem potresaš 3 do 4 dni znotraj nogavice in neprijetni duh izgine.

Lakaste čevlje ohraniš svetle in mehke, če jih vselej, ko jih sezuješ, očistiš z mehko krpo, večsij jih pa namaži z oljem. Če se ti zmočijo, posuši jih počasi.

Jelenjo kožo, ki jo rabiš za čiščenje oken ali zrcal, očistiš, ako jo opereš v zelo slani vodi. Na ta način oprana koža ne postane trda.

Krpe za ribanje ohraniš delj časa cele, ako jim našiješ počez dve močni progji ali močne trake.

Pljučni mehurčki se skrčijo in zmanjša se dihalna površina. Toda baš ta dogodek, ki ga opisujejo kot enega izmed zanesljivih znakov starosti, nastopi pri mnogih ljudeh zelo zgodaj, pri drugih ljudeh, ki se za dihalna dogajanja nekoliko brigajo, pa se ne pojavi niti še v visoki starosti. Če se človek trudi s pravilnim dihanjem in ga vežba, uide vsekako dihalnim pojavom, ki jih navaja klasična medicina kot znake starosti. Neki znanstveni znak staranja se da torej razveljaviti. S tem pa se vsa podoba staranja spremeni. Tu nastanejo vprašanja, kako je to, ali se človek izrabi nujno v oblikah, ki jih vsi poznamo, ali pa se da do oblike staranja spremeniti? Ali je staranje, kakor ga poznamo, nujen naraven pojav ali pa ga je vsaj delno krivo neznanje in pomanjkanje?

Organi, ki se prično najprve starati so oči

Od desetega leta dalje popušča sposobnost za njih ustanovitev na bližino, čeprav nas prične učinek tega počasnega popuščanja motiti šele nekako v 45. letu. Že v 10. letu se torej pokažejo prvi znaki starosti. Toda izkušnje nas uče, da se človek s primerno vežbo lahko izogne daljnovernosti. Pri ljudeh, ki se bavijo z vsemi sporti, največja zmogljivost dosti počasneje popušča nego pri enostranskih sportnikih. Duševni delavci, ki uganjajo sport, zmorejo s 60. ali 70. letom običajno več nego bivši sportniki iste starosti.

Človek se mora starati, toda danes se stara nepravilno

Neki pomembni psihiater je nekoč dejal, da imajo ženske svoja nevarna leta tedaj, kadar jih hočejo same imeti. Iz tega sledi, da je staranje pred vsem zadeva duševnega nastrojenja. Gre zlasti za to, kako se je človek pripravil na dobo po 40. letu. Človek, ki se počuti potem nenadno utrujenega, stori tedaj najbolj, da vrne neki odmor v vse svoje navade. Ta odmor naj traja vsaj tri mesece. Toda »askeza« ne pomeni samo odpovedi, temveč tudi vežbanje. Človek bi moral pričeti z zavestnimi vsakodnevnimi dihalnimi vajami, masažami, sporti s hitrostnimi vajami, pred vsem tekanjem, skakanjem in plavanjem. In končno mora zahajati mnogo na sveži zrak. Dodati bi bilo treba stalne miselne vaje, ki dajejo duhu novo pobudo, in končno je treba spremeniti ves način prehrane. Človeku od 40. leta dalje ni treba v lastnem telesu nič novega več graditi, zadovoljiti bi se moral zato z najbolj potrebnimi najmanjšimi obroki. Zato bi pa moral zahtevati dobro in tečno, »spodbudno« pripravljeno jedi. Kajti vse, kar potrebuje človek po 40. letu, se da izraziti z besedo »spodbuda«.

pogleda od strašnega prizora. Videl sem, kako se je težko telo naklonilo najprej v eno stran, kako je trenutek nepremično obviselo v zraku, nato pa se je počasi zanihalo proti nasprotni strani. Temna brada mu je prekrila lica, a z grozo sem videl, kako je posiněl tudi drugi del obraza, nos in čelo. Zdaj je visel jezik iz odprtih ust. Telo se je zdržalo. Ni bil mrtev. O Bog v nebesih, zakaj ne daš, da bi Shad umrl!

Vedel sem, da sem si potisnil pest v usta, da ne bi zatulil, a šele kasneje sem se zavedel, da sem potiskal v stran ljudi okoli sebe in planil naprej. Moje oči niso videle ničesar razen izmalicenega obraza človeka, ki se je tam pred menoj boril s smrtjo. In ko sem bil zdaj čisto blizu njega, sem začutil grozo, ki je vela iz okrutnosti in sile, kakor da je nekaj otopljivega in telesnega. Tistega dne sem to prvič čutil. Poslej pa sem čutil to še večkrat: vsaka podgana, ki je bila v smrtnem strahu, me je navdajala s telesnim občutkom groze, ravno tako kakor da se jaz sam borim namesto nje za svoje življenje. Jaz sem v tistih trenutkih čutil smrt, ki me je dušila v grlu. Krvav oblak mi je zatemnil pogled, zavil v temo vse razen obraza in trzajočih udov človeka na vislicah. Srce mi je hotelo počiti; lovil sem sapo. In naenkrat me je obšlo veliko in odrešujoče spoznanje, zakaj sem prišel k tej obsodbi, in minila me je vsa grenkoba. Čudež se ni zgodil. Bog ni rešil Shada, tudi mu ni naklonil milosti lahke smrti. Storit moram torej jaz to, česar ni hotel storiti Bog. Bliskovito sem počenil, kakor puščica so švigale moja ramena in glava skozi vrsto vojakov. Nad menoj so zabingljale Shadove zvezane noge. Poskočil sem, se ujel z rokami za Shadove noge in zdaj sem obvisel v zraku. Začutil sem, kako je telo popustilo, čutil sem, kako se je zlomil obešenčev tilnik.

Eden izmed sodnikov, sir Neville Stokes, je jezno zavpil: »Privedite mi pobalina!« Častnik me je zgrabil za ramena in me potisnil naprej. Zagledal sem rdeč, spačen obraz, kako je zrl name, a nisem se bal. Pretres zadnjih minut je omrtvil v meni vse občutke, celo žalost za izgubljenim prijateljem.

»Kaj, za vraga, naj to pomeni, ha? Kako se drzneš motiti izvršitev zakona, ti nesramni pobalin?« je besen zakričal nad menoj sodnik. »Odgovori, ali pa morda ne znaš govoriti? Govori, kaj te je obsedlo?«

Kak odgovor naj bi dal temu človeku, ki je očitno z ugodjem sledil počasni izvršitvi kazni? Ali naj bi mu rekel, da sem le izkazal

V pokrajinah kitajske velereke

Zadnja poročila s Kitajskega govore o strahovitih povodnjih, ki ogrožajo na sto in stotisoče človeških življenj. Povodnji na Kitajskem so skoraj vsakoletne, vendar zavzemajo letos najsilnejši obseg. Naslednji članek nas povede v kitajske pokrajine.

Kitajska — ogromna in najbolj obljubena dežela na svetu — ima sorazmerno neznatno železniško omrežje. Najvažnejše občilo so vodna pota in izmed vseh je najpomembnejša velereka Jang-tse-kiang ali, kakor jo imenujejo prebivalci, »očee vseh rek«. To ime si po pravici zasluži. Naš človek si bo težko zamislil to »reko«.

Če povem, da je pri svojem ustju široka 50 km, se bo to marsikomu zdelo neverjetno. In vendar je tako. Pluli smo že več ur po reki, pa nismo nikjer opazili kopnega; vsenaokrog je bila voda. Njena žolta barva pa nam je pričevala, da nismo bili več na morju, zakaj slana morska barva je vedno zelo prozorna; rumeno barvo ima lahko samo rečna voda, ki jo pritoki nenehoma kalijo.

Jang-tse-kiang je dolg 5300 km. Vsak tremetek sprejema vase in nosi dalje ogromne množine blata in peska — več deset tisoč kubičnih metrov na dan. To se v ustju useda, zato nastajajo prvbi nevarne sipine. Čim večja je ladja, tem nevarnejša je zanjo plovba na tej reki.

Na poti opaziš, da ogromne vodne množine, ki jih privaja povodenj, uberejo čisto nov pot, tako da dobi velereka nov tokov. Pripomniti moramo, da se rečna površina za časa plime dvigne za 6 m, ponekod pa celo višje, da, do 20 m! Tako je na primer v koreanskem pristanišču Čemuipo čez 10 m razlike. Zasedrahi smo se 2 km od obrežja, seveda za časa plime; ko je prišla oseka, je bilo 1 km vode in 1 km blata. Če se je katera ladja ustavila na mestu, kjer je za oseke blato, je morala čakati do prihodnje plime. Pojav, ki se nam zdi dokaj čuden, dočim je Kitajcem vsakdanji.

Pri dovoju znanem Sanghaju smo se začeli pomikati v notranjo Kitajsko. Vse do Hankaua, ki leži v najrodovitnejši in najbolj obljubeni pokrajini, še plovejo velike oceanske ladje. Obrežje, ki ga vidiš poslušal, ko se »očee vseh rek« nekoliko ozči, je prav enolično in dolgočasno. Zdaj pa zdaj se pokažejo skupine bambusov in murv; pod njimi se vidijo iz glin narejene in z riževo slamo krute hiše kitajskih kmetov. Težko si je za misliti, kako preprosto so urejena njihova bivališča. Namestu vrat vise stare vreče, namestu podla je navadna zemitja; oken in pohištva po navadi ni. V enem kotu na tleh je ležišče (kup suhega listja), v drugem motika in kramp, — prav

za prav edino orodje kitajskega kmeta. Tudi kure, race, celo prašiči nočujejo tukaj s človekom — gospodarjem prirode. Brisača in mlo sta docela neznana predmeta. Ognjišče narede pred hišo na par kamnih. Vendar pa nikar ne mislimo, da se ne bi videla pri njih nobena sled evropske omike. Marsikod dobite vžigalice in ceneno petrolejsko svetilko.

Na tej notranji poti smo se najprej ustavili v Čing-Kjangu, ki leži 200 km od ustja. Šteje približno 200.000 prebivalcev; Evropecev je morda okrog sto ali še manj. Največja zanimivost je velik budistovski samostan s sedemstolpno leseno pagodo. Vzpeli smo se v najvišje nadstropje, da bi si ogledali okolico, vendar razgled ne nudi nič posebnega. Pihal je močan veter in se nam je videlo, da se pagoda ziblje, zato se nismo predolgo mudili na vrhu. Na dvorišču templja smo videli nenavadno veliko žaro. Kupili smo si dišeče palčice in jih žrtvovali bogovom — prav za prav duhovnikom — za srečo med vožnjo.

Na povratku iz mesta smo videli, kako koljejo kitajski mesarji. Pravkar so imeli v delu prašiča. Ščetinar je močno cvillil, ko so mu možje vezali noge in ga nesli h kanalu. Tu so ga virgli v vodo. Malo je brcal, nato pa je izgubil pod vodo; samo po mehurjih na površini se je videlo, kam je padel. Kmalu nato so ga mesarji potegnili iz smrtne kopeli, mu urno slekli kožo in ga razmesarili. To je običajen kitajski način klanja.

Prihodnja postaja po se vedno dokaj enolični vožnji je bil Nanking, bivša prestolnica kitajskih cesarjev med leti 200. do 1404 po Kr. Število prebivalstva tega česče omenjenega mesta se cenil različno: 270.000 do 500.000. Državljanske vojne so mu veliko škodovale; zlasti ga je prizadela že tako zvana tajpinska revolucija leta 1864. Nič niso izdale mogočne mestne utrdbe. Uporniki so uničili enega najkrasnejših zgodovinskih spomenikov kitajskega srednjega veka; slovečo 165 m visoko pagodo iz porcelana. Treba pa je omeniti, da so se takrat uprta krvela revnih kmetov, ki se s svojimi nepismenimi vodji vred niso zavedali, da bi utegnila taka stavba kaj pomeniti. Sicer pa se le spomnimo, kakšna so »kulturalna« pustošenja v današnji vojni!

V okolici mnogo gojijo bombaž. Bilo je v začetku septembra; na bombaževih poljih so Kitajke, zagorele, v modre iz bombaževine narejene

srnjce oblečene žene, brale drevesno volno. Tukaj se izdeluje cenena bombaževina, ki so jo že naše babice kupovale na sejnih kot nankin. Vendar je imela iz Kitajske samo ime.

Nanking je zelo obsežno mesto, tako da smo se za ogled posluževali rikšev, tekačev z vozičkom, ki te za majhne denarce prepeljejo iz enega konca mesta na drugega. Na hitro roko smo obiskali tudi grobove cesarske dinastije Mingov. Žal, da so tudi ti spomeniki starodavnosti — kakor sploh vse velike zgodovinske stavbe na Kitajskem — silno zanemarjeni. Mingi so bili domača kitajska dinastija, za katero so prišli leta 1664. tuji Mandžuji, ki so med različni tujimi šegami in navadami upeljali tudi obvezno nošenje moških kit.

Vožun, ki leži 413 km od morja, ima 120 do 150.000 prebivalcev. V okolici mnogo goje murve za svilarstvo in čajevce. Nganking (ki ga ne zamenujmo z Nankingom) leži 175 km odtod in se ponša s krasno pagodo, ki je iz daleč podobna ljubki otroški igrački. Tukaj je pokrajina že malce bolj hribovita in zato slikovitejša. Na nadaljnji poti smo srečavali številne kitajske džunke, to so barke s pestrimi jadrni in velikimi, na ladijskem kljunu naslikanimi očmi, brez katerih baje nobena džunka ne najde poti v pristanišče. Sredi reke se nanadoma pojavijo 100 m visoke granitne pečine osamelega otoka, ki ga imenujejo Šjan-Ku-San, to je »Majhna sirotica«. Za manjše ladje je plovba dokaj nevarna (korito je precej zoženo, zato so tu silni vrtnici). Praznovni kitajski brodarji tu izstopijo in žrtvujejo v buddhističnem templju na otoku, proseč bogove, da jim omogočijo srečno plovbo čez nevarne vrtnice.

Predzadnja postaja je bil Kju-Kjang, manjše mesto, ki pa je zelo na glasu kot trgovsko križišče. Stoveč je tudi ondetni porcelan in izdelki iz srebra. Predvsem pa se odtod izvažajo čaj, ki ga pridelujejo v vsej okolici.

(Drugi del objavimo prihodnjic)

MILO ZA DRAGO

Mesari stopi v trgovino in zahteva kilogram soli. Ko pride domov, brž dene sol na tehtnico, in vidi, da je je 10 dek pre malo. Takoj gre nazaj v trgovino in začne oštevatvi trgovca radi preslabe vage.

Trgovec pa ga mirno zavrne: »Oprostite, jaz slučajno nisem imel dovolj uteži pri roki, pa sem tehtal sol kar s tistimi kilogramom mesa, ki sem ga malo prej kupil pri vas.«

svojemu prijatelju milost, ki je ne bi mogel odreči niti zajcu, ki je običal v zanki? Ali naj bi mu porekel, da sem opravil tisto, da bi tako končal svoje lastne muke? Ne bi me razumel. Zatorej sem molčal. On pa je očitno imel moj molk za trmo in izzivanje, kajti ko je zdaj znova izpregovoril, je bil njegov glas pač tišji vendar strašno trd in hudoben.

»Nekaj dni zapora ob kruhu in vodi ne bo škodovalo malemu podležu. Morda se bo tam naučil, da takemu mlademu potepinu ni dovoljeno, da bi kar tako meni nič tebi nič odrinil vojake Njegovega Veličanstva in motil izvrševanje zakonov. Frimite ga in ga zaprite!«

Zbral sem ves svoj pogum in se ozri v sodnika. V tem trenutku je prihajal mimo sodnika neki možki in rekel: »Trenutek, sir Neville! Kako ti je ime, mladenič?«

»Filip Ollenshaw,« sem odgovoril.

»To sem si mislil,« je dejal možki, ki me je bil vprašal po imenu.

»Zares?« Sir Neville me je meril s svojimi izbuljenimi očmi od glave do nog. »To je torej mala Ollenshawova pokveka! Nu, prav, poročnik, pustite ga!«

Obrnil sem se in sem hitro, kolikor sem le mogel, odšel. Smeh je zvenel za menoj.

Biló je prvič, odkar sem pred dvanajstimi leti prišel na svet, da imam nekaj koristi od tega, da sem sin svojega očeta, — sem bridko pomislil.

Slednji stavek zahteva pojasnila in čeprav se v svojem pripovedovanju ne bom mudil dolgo pri svoji mladosti in hočem sploh pripovedovati več o usodi drugih ljudi kakor o svoji lastni, moram vendarle povedati nekaj stvari o svojem domu in svojem detinstvu, kajti le tako lahko pojasnim, zakaj sem tak, kakršen pač sem.

Mojemu očetu je bilo ime sir John Ollenshaw in če pomeni to ime danes le malo, ne dokazuje nič drugega kakor to, da nič ne more obstati pred večnim tokom časa. Nekdaj je bil moj oče daleč naokoli znan. Kralj Karel, imenovan Mučenec, je baje rekel o njem po bitki pri Nasebyju: »Ako bi bil imel vsaj tri njemu enake, bi bila zmaga naša.« To rad verjamem, kajti moj oče je imel dar, da je znal voditi ljudi in jim poveljevati. Bil si je v svesti svojega cilja, bil je brezobziren in pogumen. Vsi Ollenshawi so imeli te lastnosti, to vem tudi iz družinske kronike, in zato je tem bolj čudno, da izhajam iz takega rodu.

Toda en sam človek se kljub vsemu svojemu pogumu in brezobzirnosti nikoli ne more boriti s tokom zgodovine. Moj oče, oropan zemlje, je moral slediti svojemu kralju v izgnanstvo. V Franciji ni mogel ničesar pogrešati, kajti prehitel ga je bil glas o njegovem pogumu in hrabrosti in medtem ko je moral okušati kralj Karel vse bridosti in ves brezup izgnanstva, je dosegel John Ollenshaw visoko čast v francoski vojski.

Dve leti pred obnovitvijo kraljevine je sedel čvrsto v sedlu in si je ustanovil lastno ognjišče. Vendar ni vzel za ženo kake siromašne begunke, marveč hčerko nekega domačega plemenitaša iz Suffolka, ki je sicer stal na strani kraljevih pristašev, vendar se ni nikoli tako zelo izpostavljal, da bi spravil v nevarnost svoje premoženje. Dekle, ki si jo je bil moj oče izbral za ženo, je prišlo v Francijo in se tam poročilo z njim.

Moja mati je bila mlada in zala, tako so mi pravili, toda prava deželanka, nerodna in neizkušena v lepih manirah, ki so bile v navadi v dvorskem krogu, kjer se je kretal moj oče. Lahko si mislim, kako globoko je morala biti razočarana in ogorčena, ko je spoznala, da zakon ni pomenil mojemu očetu nič drugega kakor kratkotrajno prekinitev odnosov do njegove ljubice, neke Francozinje, ki sem jo poznal vedno le kot madame Louise. Moja mati ni hotela ali ni mogla tekmovali s svojo zoprnico za naklonjenost mojega očeta; vrnila se je na deželo in je tam, gotovo polna grenkobe in domotožja, pričakovala mojega rojstva. Ali je bila moja mati le nepredvidna in nevedna, ali pa je skušala s silo pregnati misli na nezvestobo svojega moža, vsekakor se je odpravila v času, ko počivajo druge ženske v enakem stanju mirno na mehki postelji in v krogu svojih prijateljev, na dolgo in nevarno ježo na iskrem konju, ki ga niti ni dobro poznala. Tako se je moralo zgoditi tisto, kar se je zgodilo: nekega dne se je njen konj sam vrnil, in kó so šli iskat svoj o mater, so jo našli onkraj nekega plota v jarku. Bila je mrtva in jaz sem ležal poleg nje, zavrt v spodnje krilo revne kmetice — njene roke so me spravile na svet. Rodil sem se dva meseca prezgodaj in tej okoliščini je treba pripisati, da sem bil kot otrok tako slaboten in nežen.

Materina smrt ni bogve kaj prizadela mojega očeta. Imel je sina, imel je doto svoje žene in kmalu nato so mu vrnil tudi njegova nekdanja posestva. Anglija se je naveličala vladanja puritancev; mladi kralj se je vrnil v domovino in ni pozabil onih, ki so pomagali njemu in njegovemu očetu. Mojemu očetu so vrnil posestvo Mashale

Moja Ančka

Moja Ana — če bi jo videli kako je bila takrat lepa! — ni bila ljubljena samo od mene, zato je nisem smel imenovati »moja Ana«. Onega dne, ko sem bil pri železnici nastavljen za praktikanta premikača, mi je rekla, da bi takega že lahko davno imela, ki mi prednjači v službi, in sploh višji ji je ljubši kakor nižji. Tega nisem mogel prenašati.

Moja Ančka je bila natakarica in pozneje učiteljica za kuhanje v neki sirotišnici, kjer je bila od štirih do šestih prosti. Na dan pred nastopom svoje službe bi moral iti dve uri z njo toda spomnil sem se njenih besedi in »ljubljene košarice in moj sklep je bil gotov. Pri puškarju sem kupil — tedaj prodajalec igrač še ni imel tega blaga — dva samokresa, dve krogli in nekaj kapij ter sem napisal Ančki naslednje pismo:

»Moja Ančka, ko boš čitala to pismo, sem se v kotu pokopališkega zidu ustrelil s samokresom, ker ne smem reči, da si moja Ančka. Samokres lahko podariš gasilcu Jazbecu, ki je tudi tvoj ljubimec.«

Pismo sem dal svoji gospodnji, da ga pred četrto uro izroči moji Ančki; sam pa sem se podal ob treh s samokresom, krogla in kapica mi k pokopališkemu zidu, ga nabasal — namreč samokres, ne zid — nastavljen ga na srce, a se ni sprožil. V obupu sem namreč dal v samokres najprvo kroglo in nato šele smodnik. Tedaj sem iztrgal iz beležnice list in napisal nanj: »S samokresom ne gre, moja Ančka! Ko boš čitala te vrstice, najdeš moje truplo pod zgornjim mostom v vodi.«

Listič sem z zalepilom, ki sem ga nosil od zadnjega velikega pretepa vedno s seboj, prilepil na zid in šel k mostu, da skočim v vodo. Voda je bila zaradi dolgotrajne suše tako plitva, da bi v njej komaj mačka utonila. Šel sem pod most, iztrgal zopet listič iz beležnice in napisal nanj:

»Moja Ančka, z vodo ne bo nič, preplitva je in jaz sem previsok. Ko boš to čitala, najdeš moje truplo v novi prazni hiši na vrvi.«

Prilepil sem listič na mostni oporni zid in stopal proti novi hiši, ki ni imela še nobenih vrat. Pač sem našel tam vrv in velik žebelj, toda, o! usode! Žebelj ni nikjer držal v mokrem zidu. In ko sem že mislil, da pojde, sem vtaknil glavo v zanko in spodbil kamen izpod nog. Žebelj se je izruval in jaz sem telebnil na nos. Zopet sem iztrgal listič iz beležnice in napisal:

»Ljuba moja Ančka, z vrvo se ne posreči, žebelj ne drži v mokrem zidu. Ko boš to čitala, najdeš moje truplo pod prvim zidom v drevo-redu, kajti zastrupil se bom.«

Listič sem pribil na zid. Podal sem se v lekarno in zahteval hitroučinkujočega strupa. S kupljenim praškom sem šel v drevored, kjer se navadno sprehajajo zaljubljeni parčki, dokler se zopet ne razidejo. Hitro vzamem strup, toda ne smrt, ampak strašna žeja je bila posledica. Lekarnar mi je bil dal pač odvajalno sredstvo, ki je obremenjeno strašno žejalo.

Iztrgal sem čez čas nov listič iz beležnice in napisal:

»Moja Ančka, tudi s strupom ni nič. Ko boš to čitala, sedim pri »Grozdu«, ker s preklicano vodo ne maram čakati učinka.«

Listič sem obesil na vejico in se podal k »Grozdu«.

Žejo na prekleti strup sem komaj gasil in pri četrtem litru sem vzdihnil: »Moja Ančka!«

Pregovor pravi: če govoriš o volku, pa pride! V tem trenutku so se odprla vrata in v sobo je stopila Ana. Vsa rdeča v obraz je iskala z očmi po mizah. Vstal sem in zaklical: »Ančka, Ančka!« »Moja« si zaradi javnosti nisem upal pridati. Saj je itak že nekdo zaklical: »Vi rjovete kakor vol!«

Ančka je prišla hitro k meni, mi prijazno dala roko in rekla, da se bliža že šesta ura ter

da mora hitro domov, jaz pa naj jo spremim. Iz ponudnega vrča je tako pila, da je meni ostalo komaj za žlico. Nato sva odšla. Na cesti mi je rekla: »Tvojih pet lističev spravim za spomin in od danes naprej mi smeš reči: moja Ančka! Kajti od danes naprej sem samo tvoja.«

Veselo sem zaklical: »Moja Ančka!« — jo pognil v prvo vežo, jo poljubil, objel in jo pokaral, da je vsa reč sploh tako daleč prišla, saj bi jo zdaj lahko že mrtvec objemal.

Odvrnila je, da je stvar pri kraju. Ko je skoraj dve uri pobirala moje lističe, ji je šlo kar na smeh. V drevoredu pa je naletela ravno na dva svoja ljubimca, ki sta se sprehajala s sumljivima ženskama. Sklenila jih je pustiti in bitl samo moja. Kmalu je bila to tudi postavno.

Danes je petindvajset let, torej jubilej, odkar sem peljal svojo Ančko pred oltar. Ni več lepa in jaz tudi nisem več ljubosumen. Da sem pa zadovoljniji z njo, to ne traja še dolgo. Večkrat sem obžaloval, da so se moji samomorilni poskusi izjalovili. Česar niso zmogli samokres, voda, vrv in strup, to pri moji močni naravi tudi Ana ni zmogla. In to je veliko. In zato je, kakor pravimo, poštena ženiča, jaz pa dober mož.

A. M.

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo

20. MELISA

Melisa ali matičnik je vrtna rastlina, toda po naših krajih raste tudi divje, in sicer po suhih, sončnih mestih ob plotih, zidovih, po vinogradih in grobljah. Vsa rastlina diši prijetno po citrusih, zlasti če jo nekoliko zmanemo. Pokončno ali kipeče, kolenčasto steblo zraste do 80 cm visoko. Na kolencih ima veje, ki se često zopet vejajo. Listo so srčasti, imajo zaokroženo napiljen rob, so pa različne velikosti (2–6 cm dolga in 1½ do 5 cm široka ploskev). Ob listih rasto na pol cm dolgih pecljih cveti v šopkih po 3–6. Cvet je 1 cm dolg ali nekoliko daljši. Čevasta čaša ima 13 reber in je razcepljena v zgornjo in spodnjo ustno. Zgornja ima tri krajše, spodnja dva daljša estnata zobca. Venec je tudi ustnat. Zgornja ustna je nekoliko izrezana in često ob obeh straneh privihana, spodnja pa je trokrapa. Venec je bel, nekoliko modrikast ali — zlasti izprva — malo rumenkast. Prašniki so štirje, t.i. dve pod zgornjo ustno in se nagibajo vkupaj. Plodnica je čveterodelna.

Iz melisnih listov kuhajo čaj proti trebušnim boleznim, večinoma pa pripravljajo iz njih melisni »cvet« in melisno vodo za zdravljenje srčnih in želodčnih slabosti, krčev in omedlevice.

Liste nabiramo, kadar gre melisa v cvet, to

je okoli kresa. Navadno narežemo vrvice, ki jih potem doma osmučemo. Listje sušimo najbolje v podstrešju, vsekakor pa le v senči. Suho blago hranimo v dobro zaprtih posodah; leto staro izgubi svojo vrednost.

Naš vrt v septembru

Septembra se približuje jesen z brzimi koraki. Pridelki dozorevajo, rast odneha. Če še nismo ali pa v drugič sejmo v prvi polovici meseca zimsko solato, špinačo, motovilac. Tudi še lahke sejemo zelje, ohrovt in cvetače za rani pridelek prihodnjega leta. Sadimo šalotke, zimski česen. Povezujemo endivijo, porežemo vrhove paradiznikom, pustimo jim pa vse zdravo listje.

Septembra sadimo čebulice hijacint, tulipanov, narcis in še raznih drugih čebulic. Proti koncu meseca spravimo z vrta na varno vse bolj občutljive rastline, da jih ne zaloti slana. V lončke presajamo krizanteme, pelargonije, nageljne, begonije in druge iz potaknjencev vzgojene rastline. Tudi bolj občutljive sobne cvetlice umaknimo z vrta.

Sadje spravljajmo v pravem času. Poletno in jesensko nekaj dni prej, preden je užitno, zrelo. Pozno jesensko in zimsko sadje pa naj ostane na drevju čim dalje. Kdor namerava saditi v jeseni, naj se še ta mesec pobriga za sadno drevje. Jagode lahko sadimo še ves mesec. Stare nasade gnojimo z drobnim, predelanim gnojem.

sheo, povečano za mnogo oralov zemlje. Poleg tega je dobival vsako leto pet sto funtov pokojnine skupaj z zavestjo, da ga bo kralj vedno milostljivo poslušal.

Nekaj pozneje je dovolil moj oče madame Louisi, da je prišla v Mashalsheo, kjer je veljala za graščakinjo. Bila je vitka, žilava ženska in bi bila mojemu očetu dovršena življenjska tovarišica, ako bi se bila prej spoznala. Ko pa sta se prvič srečala, je morala biti madame Louise stara že kakih štirideset let, torej prestara, da bi mu lahko še rodila otroke; vrhu tega je bila kljub svoji nežnosti nizkega rodu — ena izmed takih žensk, kakršne so si Ollenshawi od nekdaj izbirali za ljubice, nikoli pa za zakonske žene. Ko sem bil dovolj star, da sem si ustvaril svojo sodbo o nji, je bila Louisa na svoj način še vedno lepa, živahna in lahko vzkipljiva in je ljubila mojega očeta s strastjo, ki je nič ni moglo omajati.

Ako bi bil jaz zdrav deček pravilnih udov, bi se bil moj oče kar dobro počutil ob strani te ženske, ki je niso vezale nanj nikake zakonske vezi. Toda jaz, njegov edini otrok in vsekakor njegov dedič, sem bil od rojstva pohabljen. Spočetka je bilo komaj opaziti mojo telesno napako in moji prvi poskusi, da bi shodil, so se obnesli prav tako takor pri drugih otrokih. Ko pa sem bil star štiri ali pet let, je z menoj vred raslo tudi nesorazmerje mojih nog; moja leva noga je bila za cele tri palce krajša od desne in je ostala slaba in nerazvita.

Nek zdravnik iz Colchesterja je priporočil, naj mi obesijo na levo nogo utež, ki naj bi nogo »potezala navzdol«. Več ko šest mesecev sem šantal s tremi, kasneje s štirimi in naposled celo s šestimi funti svinca na gležnju. Hoja mi je že tako povzročala težave. Z utežjo pa mi je bilo kajpada še napornejša, toda moj oče je bil ob vsakem času pripravljen opustiti svoje posle, celo odpovedati se lovu in igram, da je lahko hodil z menoj in me vzpodbujal k vztrajnosti. Niti v postelji nisem imel miru, kajti obtežena noga je morala viseti preko posteljne stranice, tako da je »potezanje navzdol« trajalo tudi med spanjem. Nič čudnega torej, da me je oče pogosto nestrpno zmerjal z revšetom. Bil sem zares kaj bedno revšče, utrujen, potr, in vedno huje me je težila zavest strašne manjvrednosti.

Prav tisti čas so začeli govoriti o krvnem obtoku in neki očetov prijatelj, ki je živel v Londonu, mu je svetoval, naj gre z menoj k doktorju Forsterju, ki je bil s svojim zdravljenjem za pojačanje ali poslabšanje krvnega obtoka jako čislán v visoki družbi. Tako

sem torej jezdil, sedeč za očetovim hrbtom, v London. Spremljal naju je hlapec, obložen z zavojčki, z darili za očetovega prijatelja ter s prazno popotno torbo, ki naj bi jo v mestu napolnili z vsem mogočim za Luizo. Pred gostilno »Pri zvestem trubadurju« na bregu sva razjahala. Tam naju je obiskal zdravnik, mi tesno povil desno nogo, da bi mi kri počasneje tekla v njo, na levo nogo pa mi je položil vroče vrečice peska, da bi pospešil obtok krvi. Prvi del njegove namere mu je sijajno uspel: moja zdrava desna noga je bila kmalu otrpla in neobčutljiva. Nisem vedel, kam je izginila kri iz nje, v levo nogo vsekakor ne. Ta je ostala taka, kakršna je bila, zakrknjena in kratka, in edini uspeh je bil ta, da me je žgala kakor ogenj. Moral sem ostati v postelji, požirati grenke, odurne zvarke in — edino, kar mi je ugajalo — vsak dan izpiti velik vrč najslajšega piva. Vse tri dni so mi merili nogo. Vsak večer so mi sneli ovoj z desne noge, in ko je spet zastrujila vanjo kri, sem trpel peklenske muke. Včasih sem jokal in se upiral. Tedaj je začel moj oče strahovito preklinjati neumnosti zdravnikov in norost moje matere. Ščasoma mu je postalo čakanje neznošno in nisem se čudil, da je bilo nekega večera, ko je doktor Forster spet obdeloval mojo nogo in sem jaz bolešno stokal, konec očetove potrpežljivosti.

»Dovolj mi je teh neumnosti,« je vpil. »Glejte, da izginete, in vzemite s seboj to vašo ničevno kramo!« Sivolasi, ugledni doktor Forster, ki mu je vsakdo izkazoval spoštovanje, ni ostal dolžen mojemu očetu ter je popisal njegovo yedenje, njegovo nevednost in žal tudi njegov plod z izrazi, ki so bili jako določni, a niti najmanj prijazni.

»Sprawili ste na svet ubogega slabiča in zahtevate od mene, naj delam čudeže,« je rekel zdravnik, »in ker tega ne zmorem, se znašate nad mojim poklicem. Vzemite pohabljenca domov in ga sami zdravite, ako ne morete spočeti zdravega sina!«

Besen je pograbil svoje obveze, vrečice peska in stekleničice in je dostojanstveno odjadrál skozi vrata, z njim pa je plahutala njegova zdravniška halja.

»Vstani, domov greva,« je rekel oče.

Še tisti večer sva odpotovala in ko sva jezdila skozi toplo noč, sem se natihem bal cestnih razbojnikov. Ako bi naju zares kdo napadel, bi mu slaba predla, kajti obraz mojega očeta ni obljubljal nič dobrega in ravno prav bi mu prišel vsakdo, da bi lahko na njem izkazal svojo togoto. Jaz sem pridušeno ihtel za njegovim hrbtom,

PO SVETU

× Voda in ogenj pustošita naselja in gozdove v Švici. Ogromne množine vode, zajezene pri vznožju Dent Blachea v Švici, so v nedeljo predrle ondotni ledenik in pritisnile v dolino. Reka Borgne je zaradi tega silno narasla in se razlila čez bregove, pri čemer so ogromne množine vode zasule naselje Les Hauseret pri Evoleneu in sicer s kamenjem, zemljo, drevesnimi štori in koreninami. Most, ki veže naselje Les Hauseret s cesto pri Arolli je bil uničen. Prav tako je voda odnesla žago, mlin, pekarno in štiri garaže. Neki drugi most pri Les Hauseretu in most pri Evoleneu sta močno poškodovana. Vrtovi in sadovnjaki so pod vodo. Trenutno je nemogoče oceniti nastalo škodo. V noči na ponedeljek, ko se je zdelo, da se je položaj izboljšal, so nadaljnje množine vode prodrle led. Reševalci so skušali škodo omejiti, toda silovitost, s katero se je katastrofa sprožila, jim je delo onemogočila. Po zadnjih poročilih so poplavljeni kraji ogroženi še po drugi katastrofi. Med Hauseresom in Arolli so začeli goreti veliki predeli gozdov in ognja nikakor ni mogoče pogasiti. Gasilci, poslani v te kraje na pomoč, so morali zaradi poplavne nesreče opustiti delo ter se vrniti domov. Položaj se od ure do ure slabša. Podoba je, da bo treba prizadete kraje popolnoma izprazniti, kajti poslopjem, katerim je prizanesla poplava, grozi sedaj propast zaradi ognja.

× Centrala Rdečega križa v Ženevi je od pričetka vojne do srede avgusta letos prejela in poslala 52 milijonov pisem. Medtem ko je v prvem letu sedanje vojne šlo skozi to človekoljubno ustanovo dnevno 17.000 pisem, znaša današnji povpreček 60 tisoč. V letu 1940. je bilo vsega 6 milijonov pisem, sedaj pa jih je na leto povprečno 20 milijonov. Vsi jeziki sveta so zastopani v najrazličnejših poročilih, ki jih je treba dnevno prevajati in dalje posredovati. Vse to pa z naglico, ki je le možna.

× Nesreča brazilskega potniškega letala. Brazilsko potniško letalo na progi San Paulo-Rio de Janeiro se je ponesrečilo. Zakaj se je nesreča pripetila, še ni znano. Izmed 21 potnikov se jih je 18 ubilo. Med žrtvami je tudi nadškof iz San Paula, doktor Fonseca.

× Ribe izumirajo v Zgornji Donavi med mestoma Echingen in Ulmom. Pred kakimi 10 dnevi so prvič opazili številne mrtve ribe v donavskem kanalu, plavale so na površju in so bile temno rjave. Med njimi je bilo več orjaških

Pokopališče Verano v Rimu, ki so ga razdejale bombe anglosaških letal

ščuk. Pri Mainu pa so ugotovili, da umirajo le manjše in srednje velike ribe. Kajpada je nenadno izumiranje rib povzročilo presenečenje ne samo med kopalci, marveč še prav posebno med prirodoslovci in pristojnimi oblastvi.

× Izgubila in našla 50.000 lir. Gospa Beata Agnelli iz Turina, ki biva sedaj v Viareggiu, je izgubila v tramvajem vozni okoli 50.000 lir, ki jih je imela v zalepki. Na srečo pa sta našla njeno zalepko dva poštenjaka in sicer sluga Josp Drazzini in delavec Emil Giusti. Izročila sta znesek pri tramvajski upravi, kjer je gospa Agnelli lahko dvignila svoj denar. Oba poštena najditelja sta bila nagrajena.

× Dve novi nemški orožji. Iz Stockholma poročajo italijanski listi, da pripravljajo v Nemčiji dve novi orožji. Prvo orožje je top za izstrelke na daljavo. Ta top bo omogočil bombardiranje Londona z obale Rokavskega preliva. Druga nemška iznajdba je letalo brez pilotov, ki se bo dalo dirigirati z zemlje. Taka letala bodo služila za bombardiranje angleških mest.

× Nov ognjenik v Mehiki, ki pa ni hrib. Nedavno so v Mehiki opazili svojevrsten pojav. Pojavil se je vulkan, ki pa ni hrib. Nenadoma se je sredi neke ravnine naredilo žrelo v premeru 300 metrov, iz njega pa se je začela valiti lava in leteti kamenje, po vsem ozemlju naokrog pa so čutili močne potresne sunke. Pojav je edinstven. Še kar naprej se iz razpoke vali lava, ki teče s hitrostjo 5 metrov na minuto. Počas se je okrog žrela začela kopičiti lava in kamenje in tako nastaja vulkanski griček, kateremu so domačini dali ime Parikutin. Prah in vodna para pa se dvigujeta tudi v višino 100 metrov. Na srečo v neposredni bližini novega vulkana ni bilo nobenih naselij in zato tudi nobenih človeških žrtev.

**Prvega je,
obnovite naročnino!**

kajti upal sem, da se bom vračal zdrav, da bom lahko tekal in skakal kakor drugi dečki in se naposled lahko učil jahanja, borenja in streljanja. Zdaj pa sem se vračal pohabljen, kakršen sem bil! Povrh sem si še očital, da sem morda s svojim jadikovanjem preprečil uspeh zdravljenja in dal povod za najino prezgodnjo vrnitev. Da, oče je imel prav, bil sem le ubogo revš!

Od tega dne se oče ni več zmenil zame. Ni ga več zanimalo, ali stojim ali sedim, ali se smejem ali jočem, ali sem zdrav ali bolan. To, da sem ga v tistem času čezmerno častil, da sem bil ubogljiv in sem se trudil, da bi ga razveseljeval, to ga je puščalo ravnodušnega. Skoraj nikoli več se ni pogovarjal z menoj, pač pa sem ga slišal skozi napol odprta vrata, kako se je pritoževal proti drugim, da je njegov edini sin pohabljenec in nič. Kakor mnogi drugi vojščaki je postajal tudi on z leti zadirčen in čemerren. Madame Louise, ki je pomalem izgubljala svoje čare, ga ni mogla več krotiti. Ko mi je bilo deset let, je odpotoval moj oče sam v London in je dolgo ostal tam.

Ko se je po dvomesečni odsotnosti vrnil domov, je prišla z njim neha mlada stvarca v sivem popotnem plašču. Madame Louise in jaz sva ga skupaj pričakovala na ploščadi pred hišo. V najini zapuščenosti sva se nekoliko zblížala in Louise me je začela učiti francoščine. Oče je pomagal mladi ženski s sedla, jo nesel kakor lutko po stopnicah in jo previdno postavil na tla. Madame Louise je vprašala: »Qui est celà?« — Razumel sem: »Kdo je ta?«

»Lady Ollenshaw, moja žena,« je odvrnil oče. »Hči nekega trgovca z usnjem je in neizkušena kakor jagnje. Vzemij jo v roke, pokaži ji, kakor se mora česati in oblačiti.«

Madame Louise je nekajkrat divje zakričala, vsa togotna je planila na mojega očeta in mu z ostrimi, dolgimi nohti spraskala obraz. Oče se je temu le smehljaj, jo z levico zgrabil za roki, z desnico pa je začel surovo udrihati po njej. Tako dolgo jo je tepel, dokler se ni prenehala razburjati in je začela jokati. Takrat jo je izpustil.

»Tako, to bi bilo opravljeno,« je rekel. »Zdaj pojdiva in živita v miru skupaj, sicer bo morala ena izmed vaju od hiše.«

Očetova mlada žena je široko razprtih oči opazovala ta prizor. Ko se je zdaj madame Louise objokanega obraza obrnila k njej, je mlada ženska vzela iz žepa robček in ji ga ponudila. Madame Louise ga je vzela in skupaj sta odšli po stopnicah navzgor. Jaz se

ves ta čas nisem upal dihati in sem dajal duška svojem razburjenju le z glasnim stokanjem. Oče se je okrenil in ker je bil dobre volje, mi je milostljivo naklonil nekaj besed. »Tako je treba ravnati z ženskami, fant! Pa saj ti ne boš nikoli v takem položaju, da bi se moral ravnati po mojem dobrem zgledu.« Na mah se mu je obraz zmračil in obrnil se je od mene.

Obe ženski sta očitno našli način, kako lahko živita v miru. Še več, postali sta si najboljši prijateljici. Nekega dne sem slišal očeta, kako je rekel Nežki, moji mladi mačehi, da mu je bila Luiza dvajset let zvesta ljubica in zanjo je pač najbolje, ako je vedno in v vsem posnema. To je Nežka očitno tudi poskusila, toda storila je še nekaj več. Podarila je mojemu očetu v naslednjih treh letih prav toliko sinov in vsi trije so bili zdravi in krepki, krasni otroci, na katere bi bil pač vsak oče ponosen. Njim je veljala vsa očetova ljubezen in skrb, ki bi jo bil dal meni, ako ne bi bila ena mojih nog krajša kakor druga. Požrl bi se od ljubosumnosti na Karla, najstarejšega izmed otrok, toda ki je bil otrok star eno leto, se mi je odprl vir dragocene tolažbe. In tako sem spet pri Shadu — pri Shadu Woodeyju, ki mu je bilo usojeno, da bo visel na vislicah v Marshalsei.

Bilo je malo pred mojim enajstim rojstnim dnem, ako se prav spominjam. Moje življenje, ki je bilo že prej enolično in turobno, je postalo z rojstvom majhnega Karla še bolj enračno. Videti je bilo, da nihče v vsej hiši ne misli na nič drugega kakor na novorojenčka. Niti madame Louise se zdaj ni več ukvarjala z menoj in tako sem tratil vedno več časa med služinčadjo in hlapci. Hitro sem rasel in ker moja hroma noga ni rasla sorazmerno z ostalim telesom, sem postajal odvrtno pohabljen in šepav; celo glava mi je postrani čepela na ramenih. Ničesar nisem vedel, nisem znal ne pisati ne čitati in pogosto nisem bil niti umit. Zares nisem bil prav nič čeden otrok!

Pa je napočilo jutro, ki naj predrugači vse moje življenje. Bilo je poleti. Dobro se še spominjam, da so bili glogovi grmi v parku polni belega cvetja in da so ptice v vrhovih dreves kakor nore drobile svoje pesmi. Bil sem na dvorišču in sem spet nekoristno zapravljaj prazno uro praznega dneva, ko sem zagledal hlapca Sama, ki je vodil dva konja iz hleva.

»Kam greš, Sam?« sem ga vprašal.

(Nadaljevanje)

SMEŠNICE

POKLON

— Gospod, ne vem, kako naj se vam zahvalim, ker ste mi rešili življenje...
— Ampak, gospodična, to vendar ni vredno besedi!

BREZ GLAVNIKA

— Ah te ni sram, Cuš, da hodiš v šolo tako razkuštran? Ali se ne moreš doma malo počepati?
— Nimam glavnika, gospod učitelj.
— Pa bi si izposodil očetovega.
— Ah, oče pa nima las.

JASNO

— Tvoja naloga je izvrstna, Matevž, toda je od besede do besede enaka nalogi tvojega brata Matija. Kaj naj iz tega sklepam?
— Da je naloga mojega brata tudi izvrstna, gospod učitelj!

VOJAK BREZ PUSKE

— Mirko, si že spet prišel v šolo brez peresa! Kaj bi rekel ti vojaku, ki gre v boj brez puške.
— Prosim, gospod učitelj, da je to častnik!

STARA MAMA

Učitelj: »Kaj, Tonček, tvoja dobra stara mama je umrla? Ali ste imeli kaj zdravnika?«
Tonček: »Ne, je sama umrla.«

PRI MODISTKI

— Brala sem, da ste dobili pet sto novih klubov...
— Da milostna!
— Ali bi jih lahko pomerila?

TASČA

— Jože, tu imaš desetak, pa pojdi na kolo-dvor, po mojo taščo.
Kaj pa če se ne pripelje?
Potem ti dam še en desetak.

SKOTSKA POMOC

Mornariški oficir: »Škota v kabini 3 je napadla morská bolezen, stalno bruha. Mož je v nevarnosti, da vrže iz sebe želodec. Kako pomagati?«
Zdravnik: »Dajte mu novc v usta!«

LJUBEZEN

Gospodična: »Gospod Stane, ali je vaša ljubezen do mene resnična in iskrena? Veste, jaz sem edina hčerka lastnika letovišča in bančnega ravnatelja, ki izključuje neiskrenost.«
Gospod: »I ja, dragica Herta, kako morete potem še dvomiti o moji veliki in iskreni ljubezni!«

POZNA URA

Ona: »Šele zdaj si se priklatil domov, ura je že polnoči.«
On: »Ali misliš, da bi bila ura sedaj kaj manj, če bi bil prišel prej domov?«

ZANIMIV DOKAZ

Uradnik: »Prosim, gospod šef, da mi povisate plačo, izredno veliko delam.«
Šef: »O, kaj pa zopet! Vedno kako povisanje, — če pogledamo vaše delo, ga nikjer ne vidimo. Vi delate le 8 ur na dan, kar znači komaj 121 na leto. Pri tem imate še 52 nedelj in 14 prazni-

kov, ko ne delate, tako da delate samo 55 dni. Če odštejemo še vaš 4-tedenski dopust, dobimo le 27 delovnih dni. Ker pa tudi v sobotah popoldne ne delate, kar znese 26 dni, ostane samo 1 delovni dan. Ker pa prvi maj tudi hočete praznovati, ne uvidim razloga za povisjanje, saj splot nič ne delate.

Uradnik: »A, a... a...«

Opozorilo kmetovalcem

Posestniki, ki mlatijo žito s strojem, zlasti pa oni, ki imajo mlatilnico na pogon z bencinom ali nafto, kakor tudi oni, ki mlatijo žito s strojem drugim kmetovalcem, se opozarjajo, da se točno ravnajo po navodilih uredbe o predpisih za mlatev kmetijske letine 1943 z dne 20. julija t. l. (Sl. list št. 58 z dne 21. julija 1943). Kdor mlati žito s strojem, mora imeti vpisnik (knjigo, oziroma polo), ki ga mora pred uporabo potrditi občinski preskrbovalni urad. V vpisniku, ki mora imeti ošteviljene strani se mora navesti:

1. ime kmetovalca, čigar last je omlačeno žito;
 2. vrsta žita (pšenica, ječmen, oves, rž, soržica, proso, ajda);
 3. ime občine in selišča, odkoder je pridelek;
 4. množine omlačene žita, dan in ura začetka in konca mlatve vsake množine.
- Razen tega je treba navesti množino že prejetega in porabljenega bencina, oziroma nafte in maziva. Vpisnik se vodi v dvojniki in mora biti pisan s črnilom.

Kdor prosi za nakazilo tekočega goriva, kuriva ali maziva, mora predložiti Ravnateljstvu kmetijske in živinorejske službe Visokega komisarjata en izvod vpisnika z vsemi zgoraj navedenimi podatki.

Križanka št. 27

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. vrstica pesni (tujka), 5. ime in priimek slovenskega pesnika, 18. eno izmed glavnih mest Indije, 20. moško ime, 21. naselbina Rimljanov na naših tleh, 22. osebni zaimsek, 24. peclivo, 25. grška pokrajina, 27. država v Ameriki, 28. človek, ki mu ni zaupati, 30. močan, krepek, 31. zaključna beseda v molitvi, 32. telesni izloček, 34. podredni veznik, 36. samec domače živali, 38. upoštevanje, 39. pametno, razumno, 41. stara beseda za pivo, 42. moško ime, 44. prevrat, nagla politična sprememba, 45. krojaška potreščina, 46. žensko ime, 47. mesto v francoski koloniji Senegambiji, 49. pokrajina v Zadnji Indiji, 51. orožje, 53. sportna kratica, 54. angleška reka, 55. orožje, 57. najmanjši delec snovi, 59. mongolsko-tatarski poglavar, 60. bližnji sorodnik (otroški izraz), 61. v rani, 62. sredstvo, s katerim neko stvar pritrdimo, 64. visoka planota v Prednji Aziji, 66. del škofovega oblačila, 68. japonska denarna enota, 69. domača hiša, prebivališče, 70. letopis (tujka), 71. nekdanje denarne enote, 72. v rami, 75. državno politična ustanova, 77. nasilni vdor, 79. moško ime, 80. zarez, 82. državni poglavar v Bolgariji, 83. vrsta snega, 84. sladka jed, 86. okrajšano srbsko moško ime, 87. požerljive, 89. nagel, hiter, 90. plemič, 92. glej 61. vodoravno, 93. močen kol, okoli katerega se sklada žito ali slama (množina), 95. ponovno, znova, 96. preganjan, nesvoboden, 98. omalovaževati (tujka), 99. svetopisemska oseba.

Navpično: 2. v nebu, 3. pogovor, 4. pot, 5. obleka za svečane prireditve, 6. stvar, zadeva, 7. igralna karta, 8. otok v Sredozemskem morju, 9. Evrina last, 10. dvojica, 11. pol Arna, 12. ni dovolj, 13. ptič, ki spada med kazuarje, 14. padavina, 15. prav tako, 16. predlog, 17. tekoča voda, 19. muslimanski bog, 23. običajen, vsakdanji, 25. arabske državnice, 26. velika posoda, 29. vrsta vina, 31. nekdanji predsednik Španije, 32. razvoj, 33. del kmečkega posestva, 35. lepo dostojno vedenje, 37. nedoločni zaimsek, 38. pesem, 39. ljub, drag, 40. osebni zaimsek, 43. kdor se uči ali govori latinsko, 48. skupina čebel, 50. spodoben, v skladu z dostojnostjo, 52. krajevni prislov, 53. najmanjši del organizma, 54. nato, zatem, 56. mazaški zdravnik, 58. Massenetova opera, 60. prijeten duh, 62. nedoločni zaimsek, 63. geometrični pojem, 65. ne vam, ne njim, 67. število (italijansko), 72. gorečnost, vnema (tujka), množina, 74. naselbina, 76. neoblečen, 77. kipeti, 78. sivi, 81. del besede, 83. okraj, 84. bližnja sorodnica, 85. žensko ime, 88. turški fevdalec, 89. nade, hrepenenja, 90. del parnega stroja, 91. predlog, 93. soba brez samoglasnikov, 94. v situ, 95. okrajšava za sleheči, 96. predlog, 97. predlog.

REŠITEV KRIZANKE ŠT. 26.

Vodoravno: 1. tipalka, 7. oderuh, 12. vesel, 17. omega, 18. Nero, 20. uboj, 22. mlo, 23. Vega,

	1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11		12	13	14	15	16
17		18			19				20					21				
22	23		24					25					26		27			
28		29		30				31				32		33		34		35
36			37					38				39			40		41	
42				43		44				45				46				
	47				48		49			50		51		52				53
54				55		56		57			58		59				60	
61			62			63		64			65		66		67			
		68				69			70				71					72
73	74		75		76			77				78		79				
80		81		82				83				84		85		86		
	87		88					89				90			91		92	
93				94		95				96						97		
98															99			

24. zgrabiti, 26. elite, 28. ata, 29. valat, 30. pijanec, 32. na, 34. ri, 35. kiji, 36. ia, 38. car, 39. gaj, 41. nočejo, 42. staliti, 45. osa, 47. Alabama, 49. uka, 50. ujeda, 52. edina, 53. Areh, 54. citat, 56. mi, 58. op, 59. toniti, 61. ro, 62. iver, 64. moralist, 67. storilec, 70. epi, 71. tip, 73. strn, 74. del, 76. tiskane, 79. as, 81. anelin, 83. Ra, 84. as, 85. oder, 86. Gabrijel, 88. raz, 89. ozek, 90. malik, 91. apatija, 93. isker, 94. Črtomir, 95. osel.

Navpično: 1. tovarna, 2. imeti, 3. pega, 4. aga,

5. ia, 6. Anglija, 7. orati, 8. Dob, 9. rutica, 10. ubijalec, 11. ho, 13. Emica, 14. sit, 15. elan, 16. lo, 19. era, 21. jen, 24. zajemati, 25. ip, 27. legija, 29. Vičan, 31. ari, 33. Aca, 35. kobila, 37. asketi, 40. jod, 41. nad, 43. Tah, 44. tutor, 46. samec, 48. lepomis, 49. Uri, 51. etilen, 53. Anti, 55. ironija, 57. Ir, 58. ometati, 60. oster, 63. vel, 65. ris, 66. leader, 67. starki, 68. trni, 69. idila, 72. pagat, 75. vazal, 77. koze, 78. nek, 80. salo, 82. lepo, 83. raje, 87. bim, 88. ris, 89. ok, 90. mr, 92. to.

Lanišče in laneno predivo

kupuje ali zamenjuje za svoje izdelke tovarna

Motvoz in platno d. d. GROSUPLJE

Lanišče in predivo pošljite po železnici v Grosuplje